

INRIKES S.10-11

Praktiska
– friskolan
utan elever

DEBATT S.4-5

Fatta: ”Finns
inga enkla
lösningar”

KULTUR S.27

Marcus Priftis
gör upp med
manligheten

TISDAG 12 AUGUSTI 2014

67 000 LÄSARE VARJE DAG!

DAGENS ETC

EN RÖD DAGSTIDNING FÖR ETT GRÖNARE SVERIGE

Pris: 10 kr www.etc.se

**NABILA
ABDUL FATTAH**

”Jag kan inte
förstå
vad det
är som
hindrar
människor
att engagera
sig”

S.2-3

PÅ PLATS VID IRAKISKA GRÄNSEN

S.6-7

BILD: THORKIL ROTHE

FLYR DÖDEN I IRAK

Dagens ETC möter yezidierna som lyckas fly från IS-terrorn i Irak: ”Små barn törstade ihjäl”

UR ARKIVET

KENT – OM HUR
ALLT BÖRJADE

S.18-21

BOKHÖST

NU DRAR DEN IGÅNG – REDAKTIONEN TIPSAR S.23

POSTTIDNING A • RETURADRESS: DAGENS ETC, BOX 4403, 102 68 STOCKHOLM

LEDARE

Dagstidningen ETC har en röd och grön ledarsida som är oberoende av politiska partier och andra intressegrupper. Vi som skriver: Andreas Gustavsson (måndag), Nabila Abdul Fattah (tisdag), Göran Greider (onsdag), Johan Ehrenberg (torsdag), Kajsa Ekis Ekman (fredag) och Maria-Pia Boëthius (lördag, i separata helgtidningen ETC).

Körkortshjälp mot ordningsbetyg

■ Väldigt många yrken kräver körkort. Men väldigt många har inte råd att ta körkort. Därför är det ett konstruktivt förslag som kommer från Socialdemokraterna, att unga – efter avslutad gymnasieexamen – ska kunna ta CSN-lån upp till 25 000 kronor för att betala för ett B-körkort. Det har potential att jämna ut en klassgrundad ojämlikhet. Samtidigt som det kan sporra elever att plugga lite extra, i och med att ett körkort hägrar. "Ingen ung person ska behöva gå arbetslös bara för att man inte har råd att ta körkort", menar Socialdemokraterna.

Samtidigt har Folkpartiet lagt sitt valmanifest – med krav på ordningsbetyg i skolan. Ett instrument för att ge "skarp information", tycker Jan Björklund.

Ekonomisk hjälp att ta körkort, kombinerat med studieuppmuntran. Ställt mot reliken ordningsbetyg.

Nej, alliansen går inte från klarhet till klarhet. ETC

59

• Så många tusen personer har nu "gillat" en intervju med Stellan Skarsgård i The Talks, där han förklarar att han bor kvar i Sverige eftersom "skatterna är högre, ingen svälter, vården är bra och skolgång är gratis".

"Mitt statement var att jag inte ville betala för den ofta mycket vänstervridna nyhetsrapporteringen i Sveriges Radio."

Du kommer ihåg att moderat riksledamoten Gunnar Axén slängde ut sin tv och slutade betala licens efter sommarpratet med Athena Farrokhzad? Det hindrar honom uppenbarligen inte från att konsumera public service, för i söndags twittrade han om SVT-debatten om jobbpolitik. Det är inget problem, enligt Axén, som i Aftonbladet förklarar att han gärna tittar och lyssnar – utan att betala för sig.

Världen behöver fler aktivister

Världen visar sig alltför ofta vara en hemsk plats. Den är fylld av orättvisor, kamper som pågår i generationer, död och förnedring. Jag försöker, så gott jag kan, att dra mitt strå i stacken. Min aktivism är min kampmetod och det har tagit mycket tid och uthållighet och samtidigt har det ibland känts som att jag inte kommit någonstans. Jag vill inte tala för alla aktivister i Sverige nu men jag kan tänka mig att många delar denna känsla. Att stånga sig blodig mot en vägg för att förflytta gränserna några millimeter närmare en rättvisa. Det är både tröttsamt och otacksamt ibland, men samtidigt ett val man gjort för de millimeter man får är guld värt.

MEN JAG TYCKER MIG se ett mönster som drabbar aktivister så fort de höjer rösten. Nästan som på rutin är det människor som kommer fram och frågar varför man inte engagerat sig i, eller uppmärksammat just deras fråga. Varför finns inte ett Ship to Kurdistan? Vad tycker jag egentligen om IS då man inte sett att jag tagit avstånd? Varför har jag inte sagt något om HBTQ-rättigheter/miljöförstörelsen/textilarbete i Bangladesh? Bryr jag mig inte om dem och deras kamp? Är inte deras lidande och orättvisa tillräckligt avskräckande för mig att engagera mig i för att bryta?

EXEMPELVIS UNDER Hijabuppropet fick vi frågor varför vi inte gör en kampanj för att uppmärksamma alla de tjejer som tvingas bära hijab. Vi svarade: "Ingen hindrar er från att göra det". För många år sedan ville en man prompt diskutera bolivianska revolutionen med mig. Som att han utgick ifrån att jag visste allt om den. Jag är ledsen. Hur mycket jag än

skulle vilja det så är jag inte motståndets Nationalencyklopedi. Jag har inte kunskap om alla kamper och har heller ibland inte tiden eller intresset att sätta mig in i allt. Betyder det automatiskt att den som önskar att jag ska föra hans kamp inte själv ska göra det då? Nej.

FÖR JAG KAN INTE förstå vad det är som hindrar människor från att engagera sig och driva sin egen kamp. Ingen kommer driva den åt dig. Förändringen startar hos dig. Och Gud vet att världen skulle behöva fler aktivister.

Samtidigt ska jag vara ärlig. Är mediareporteringen skev? Absolut. Får alla orättvisor i världen samma uppmärksamhet? Långt därifrån. Men varför sitta och vänta på det? Skapa uppmärksamheten! Varför vänta på rättvisa?

Det är ingenting som kommer med posten. Rättvisa kommer med kamp.

Och att lägga över det ansvaret på de som redan kämpar är ansvarslöst. Vi gör vårt bästa och att rikta kritik mot oss är att skjuta åt fel håll.

JAG VET, egentligen borde jag inte bry mig. Jag är inte aktivist för att bli älskad av folk eller få cred. Men det känns. När den otillräckligheten som jag konstant själv känner också påpekas av utomstående. Tro mig, vänner. Hade jag kunnat föra alla kamper hade jag gjort det. Men jag är inte Superwoman. Men jag är en människa som mer än gärna supportar och hyllar dig i din kamp så mycket jag själv orkar. Håll inte andan i väntan på en förändring. Andas ut och kavla upp ärmarna. Eller som Malcolm X en gång sa: Nobody can give you freedom. Nobody can give you equality or justice or anything. If you're a man, you take it.

NABILA ABDUL FATTAH

”Som Malcolm X en gång sa: Nobody can give you freedom. Nobody can give you equality or justice or anything. If you're a man, you take it”

DAGENS ETC

TIPSA OSS!

Telefon: 08-410 357 00
dagens@etc.se

JOHAN EHRENBORG

Ansvarig utgivare
johan@etc.se

ANDREAS GUSTAVSSON

Chefredaktör/vd
0708-48 57 15
andreas.gustavsson@etc.se

EIGIL SÖDERIN

Nyhetschef
0762-16 76 16
eigil.soderin@etc.se

MARIA HOLM

Redaktionschef
0706-43 57 18
maria.holm@etc.se

ULRIKA LINDAHL

Redaktionssekreterare
0703-95 01 94
ulrika.lindahlg@etc.se

KLARA STRANDBERG

Redaktionssekreterare
0728-570601
klara.strandberg@etc.se

GUNNAR WESSLÉN

Redaktionsledning

HENRIK JOHANSSON

Redigeringschef
henrik.johansson@etc.se

SIGNE LIDÉN

Webbredaktör
signe.liden@etc.se

Reportrar:

JONAS CULLBERG

jonas.cullberg@etc.se

KARIN HOLMBERG

karin.holmberg@etc.se

ANDREA WESSLÉN

andrea.wesslen@etc.se

KARIN ANNEBÄCK

karin.anneback@etc.se

STINA BERGLUND

stina.berglund@etc.se

KARL GRAUERS

karl.grauers@etc.se

LINNEA NILSSON

linnea.nilsson@etc.se

SAM LINDEROTH

sam.linderoth@etc.se

Redigering:

DANIEL ANDRÉASSON

daniel.andreasson@etc.se

SANDRA BERG

sandra.berg@etc.se

JENNY LINDSTRÖM

jenny.lindstrom@etc.se

KARL SKAGERBERG

karl.skagerberg@etc.se

ANNONSERA HOS OSS!

JIM BERG

Marknadschef
0705-95 27 87
jim.berg@etc.se

POST

Box 4403, 102 68 Stockholm

INTERNET www.etc.se

MEJL dagens@etc.se

KUNDTJÄNST

kundtjanst@etc.se

08-644 67 13

TRYCK V-tab

HUR JÄMSTÄLLDA ÄR VI?

Hur många kvinnor respektive män vi intervjuar och har med på bild, samt anlitat som medarbetare: **17 kvinnor, 19 män**

DEBATT & INSÄNDARE

Vad tycker du? Skicka din text till debatt@etc.se

KAMPANJ. I oktober förra året arrangerade Fatta-rörelsen en manifestation mot det uppmärksammade våldtäktsmålet där sex tonårspojkar friades.

Aida Paridad siktar

SAMTYCKE Aida Paridads artikel i Dagens ETC den 4 augusti borde riktas mot media. Men än en gång går vi i fällan att rikta geväret mot varandra, svarar Fatta-rörelsen.

Fatta startade som en kampanj i september 2013 och har på mindre än ett år blivit en folkrörelse som fått alla Sveriges riksdagspartier att ändra sig i frågan om samtycke i lagstiftningen (förutom Sverigedemokraterna som inte varit målgrupp för Fattarörelsen). Men arbetet med lagstiftningen är bara en liten del av det omfattande arbetet som Fatta bedriver. Det

största fokuset för rörelsen är ett långsiktigt normförändrande arbete. Exakt det som Aida Paridad anklagar rörelsen för att tvingas bortprioritera.

Hon vet liksom vi att det tar tid att påverka den mediala rapporteringen. På bara ett år används begreppet samtycke, och då inte endast fokus på lagstiftning, utan som begrepp för grunden för sexuella kontakter, vilket breddar bilden av vad en våldtäkt är. Detta är ett steg i rätt riktning, men vi är självklart inte nöjda.

VARJE GÅNG media intervjuar oss ber vi därför om att få korrekturläsa. "Fatta kämpar för tjejers rätt att säga nej" är inte

en ovanlig ingress som vi alltid problematiserar. Men när vi vill flytta fokus till "Mäns ansvar att känna av samtycke" blir ofta svaret att "Det är för svårt för läsarna att förstå". Vi kan inte påverka i vilka sammanhang media bjuder in oss men det vi alltid gör när vi bjuds in är att problematisera våldtäktskulturen vi lever i. Därför är ett av våra mål inom vår nya satsning Fatta Man att den mediala rapporteringen måste sätta fokus på killars utsättande och inte på tjejers

utsatthet samt att problematisera synen på förövaren och det sexuella övergreppet. Det är själva essensen av samtycke i lag och praktik som är rörelsens slogan. När Paridad skriver "Kampanjen hade aldrig fått ett så stort politiskt genomslag om den istället framhåvt maskulinitet som ett samhällsproblem, direkt kopplat till det strukturella förtrycket av kvinnors kroppar" så verkar hon ha missat hela rörelsens grundbult. Det, och verklighe-

tens sexuella våld, är utgångspunkten i allt skrivet material, alla aktioner, alla tal, alla event, alla poddar och alla medieframträdanden.

VI HAR SEDAN starten alltid understrukt menas roll och ansvar och behovet att ifrågasätta och avskaffa de destruktiva maskulinitetsnormerna. Därför startade vi i juni Fatta Man tillsammans med Män för jämställdhet. Under minst tre år kommer vi att jobba med att få män att fatta, ta ansvar och vara en del av förändringen. Ett långsiktigt metodutvecklande arbete som tidigare inte funnits i Sverige.

Vi ser även en politisk

BILD: VILHELM STOKSTAD/TT

på fel måltavla

utveckling i denna riktning då regeringen precis gett myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor ett uppdrag med fokus att förebygga våld och sexistiskt beteende bland pojkar och unga män.

PARIDAD VARNAR även för att politikerna är överens över blockgränserna och fiskar röster samt att media rapporterar om sexuellt våld "för ofta", vilket vi från Fatta ställer oss frågande till. För oss är det en självklarhet att alla partier ska fatta hur extremt akut denna fråga är och att det blir en valfråga är en stor vinst. Det ger oss makt att trycka på ännu mer även efter valet. Att media lyfter frågan är

Det största fokuset för rörelsen är ett långsiktigt normförändrande arbete.

även det en vinst, även om det anses populistiskt.

SÅ AVSLUTNINGSVIS önskar vi att kritiken framöver riktas mot rätt måltavla:

1. Att medias bevakning av sexualbrott lägger fokus på killar och mäns utsättande och inte tjejs och kvinnors utsatthet.

2. Att politikerna tar denna fråga på allvar och står fast vid sina ord även efter valet.

3. Att män börjar prata om detta, får mer kunskap, fattar och tar ansvar för frågan. Detta är inte kvinnornas fråga. Det är männens.

DETTA ÄR KRAV som Fatta driver och kommer fortsätta driva och vi hoppas att engagerade feminister som Paridad och andra är med oss i denna kamp. Alla är inte feminister, alla är inte kriminologer, alla läser inte Dagens ETC. Därför använder vi oss av ett enkelt språk, enkla ingångar att engagera sig, med kultur och politik som verktyg. Samtidigt jobbar vi med

framstående jurister, forskare, politiker och aktivister för att alltid ha ett normkritiskt, genusmedvetet och långsiktigt perspektiv.

Vi har och kommer aldrig påstå att det finns enkla lösningar på det sexuella våldet – men vi tror att det finns ett värde i att tillgängliggöra frågan så att det just blir vad det blivit – en folk-rörelse som inte går att tysta.

FATTARÖRELSEN, GENOM
IDA ÖSTENSSON
grundare Crossing Borders och Fatta
KRISTINA WICKSELL
Fattaktivist
ANNA THOMASSON
projektledare Fatta
SVANTE TIDHOLM
projektledare Fatta Man

CITATEN:

"Det är ett enormt skifte. Vi blev ofta utskrattade för 15 år sedan."

Det säger kommissarie Kajsa Wahlberg vid Rikspolisstyrelsen till TT, apropå att utländska politiker från länder som Australien, Tyskland, Irland och Frankrike vallfärdar till Sverige för att lära sig mer om sexköpslagen.

"Vissa nyhetsredaktioner spelar med i den svarta dramaturgin."

Siewert Öholm skriver i tidningen Världen idag att rapporteringen kring Gaza-kriget haft slagsida, till palestiniernas fördel.

96

... miljarder kronor, så mycket har svenskarna hittills i år nettosparat i fonder.

Mest läst på **etc.se**

1. Vit film-Moses upprör
Kulturartikel om den kommande Hollywood-filmen

2. Dagens bild
Sara Granér: Så blir du en av budgetens vinnare

3. Bollnäs enda torg såldes
Nyhetsartikel

4. Vi kommer bli oändligt rika
Ledare av Johan Ehrenberg

5. Handbok för nästa kulturminister
Intervju med Stina Oscarsson

Yezidiska flyktingar korsar gränsen in till Syrien, efter en vecka på Shangalberget.

IRAKIER FLYR FRÅN

Yezidiska flyktingar framme vid syriska gränsen efter

IRAK/SYRIEN Terrorgruppen IS expanderar vidare i Irak, och har jagat iväg hundratusentals människor. Yezidiska flyktingar har suttit fast på ett berg utan mat och vatten i över en vecka. Dagens ETC:s utsända är de enda utländska journalisterna på plats att möta dem vid syriska gränsen, efter dödsmarschens slut.

Ingen bryr sig om att skruva åt kranen till tankbilen. Vattnet flödar och människor trängs för att kasta sig under det med plastflaskor, kupade händer eller vidöppna munnar. Så här törstiga har de knappast varit förut, och många bekanta har inte ens klarat sig ända hit. Omvärlden har chockats av den mordiska grymhet den snabbt expanderande

PÅ PLATS

Bild: Thor kil Rothe Text: Joakim Medin

fundamentalistgruppen IS, tidigare Isis, visat mot alla de betraktar som avfällingar. Senast att drabbas är yezidierna, en minoritet som utövar en uråldrig religion IS stämplat som "djävulsdyrkan" – vilket är skäl nog att döda dem. Yezidierna bor i den nordvästirakiska staden Shangal med omgivande byar, som intogs av IS den 3 augusti. Runt 50 000 flydde upp på Shangalberget, där de sedan omringades utan någon mat, vatten eller skugga.

– Vi såg hundratals människor dö, kanske tusentals. Bebisar och små barn törstade ihjäl. Det fanns knappt mat heller, det var bara en fråga om att fly, säger mormodern i familjen Dakhil Mahlo från Shangal.

Saknar två barn

De har gått i dagar för att komma hit, till den syriska gränsen. Sista etappen varade i nio timmar. Mormodern i familjen kan inte sluta gråta, och berättar vidare att två av hennes barn saknas. De gav bort sin egen mat till de små, och var för svaga på slutet. De lyftes in i en pickup, men var är den nu? På vägen bakom dem anländer fortfarande lastbil efter lastbil, och ibland någon traktor, fullastade med människor från gränsen. Dammiga, rödbrända människor väller ut på marken

och skriker desperat efter mat och vatten. Många äldre blir liggande stilla, små barn söker skugga under bilar. Familjen håller ut värdepapper och dokument från en liten plastpåse. Huset fick lämnas i all hast, bilen övergavs vid bergets fot.

– Det här är de enda ägodelar vi har kvar, säger mormodern, och viftar med röstkortet från ett Irak som knappt verkar finnas kvar.

IS expansion har också fortsatt i nordöst, där den värdefulla Mosuldammen och flera samhällen som tidigare hyst kristna flyktingar erövrats. Fronten är nu bara 50 km från irakiska Kurdistans huvudstad Erbil. På telefon därifrån berättar Savina Dawood, assyrisk människorättsaktivist som organiserat flyktinghjälp, att invånare drabbats av både panik och mod inför hotbilden.

Tusentals yezidier har räddats från Irak in till syriska Kurdistan i fordonskaravaner.

Familjen Dakhil Mahlo kom fram till syriska gränsen för några timmar sedan, och tackar kurdiska styrkor för hjälpen.

Savina Dawood arbetar med flyktingmottagandet i Erbil, irakiska Kurdistan, dit ytterligare 200 000 flyktingar kommit den senaste veckan.

Vatten har varit en akut bristvara under dagarna på Shangalberget, som befaras ha krävts hundratals dödsoffer.

BRUTALA TERRORN

dödsmarsch från våldet: ”Vi såg hundratals dö”

– Många är rädda och har flytt till mer avlägsna regioner. Vissa har lämnat landet för Turkiet och Libanon, och även några utländska företag har evakuerat sina anställda. Men vi andra försöker behålla lugnet.

Sover i kyrkor

200 000 nya flyktingar har kommit till irakiska Kurdistan och huvudstaden Erbil den senaste veckan. Som tidigare har många kristna hamnat i förstaden Ankawa, där de nu sover i kyrkor, skolor, parker eller på trottoarer. Självt har Savina Dawood gett 80 människor sovplats hos Assyriska kvinnoförbundet, och 100 andra i studentkorridorer.

– Vi försöker ge dem sängar, mat och vatten så att de inte måste ta av egna besparingar. Många har inga heller.

”
Det var bara de
och Gud som
hjälpste oss, inga
andra.

Familjen Dakhil Mahlo om hjälpen från kurdiskt håll.

Till Erbil har dock USA kommit till undsättning. Från den 8 augusti har flera taktiska bombardemang av IS genom-

förts, och blivit mycket uppmärksammade. Mellan raderna framgår dock att ingripandet till stor del handlar om att skydda amerikansk militär personal – och investeringar – i irakiska Kurdistan. Hjälptill yezidierna har tydligast kommit i form av mat- och vattenpaket.

Hjälp från annat håll

Betydligt mindre uppmärksammat, men omnämnt även i amerikansk media, är hur konkret hjälp till yezidierna därför anlänt från fler håll. Från syriska Kurdistan har Folkets Försvarsheter (YPG) åkt in i Irak för att öppna en passage mellan gränsen och Shangalberget. Kurdiska PKK-gerillan har dessutom skickat egna trupper. Dessa har inlett ett historiskt samarbete med Erbils kurdiska peshmergastyrkor, liksom med regering-

en i Bagdad, för att bekämpa IS. Genom den öppnade passagen och in i Syrien är det sedan YPG och PKK som evakuerat tiotusentals yezidier. Några operationer av USA:s flygvapen har dessa flyktingar inte hört talas om. Men de menar att de varit hade döda om det inte vore för hjälpen från kurdiskt håll.

– Det var bara de och Gud som hjälpte oss, inga andra, säger familjen Dakhil Mahlo.

Mormodern håller om en annan av sina söner, som återfunnits efter sex dagar. Hans såriga, ombundna fötter visar hur långt han gått i bara flipflops. Vad ska han och resten av familjen göra nu?

– Våra egna grannar anslöt sig till IS och attackerade oss. Det är tydligt att vi inte har någon framtid i den här regionen. ●

ÅTALAS. Grundaren för Sniper Records var en av ledarna för Nationalsocialistisk front, NSF. På denna arkivbild från sommaren 2006 demonstrerar NSF i Sollentuna. Infällda bilder: exempel på tygmärken och skivor till salu på hemsidan.

BILD: DAVID MAGNUSSON/SVD/TT

Nazistisk butik åtalas för hets mot folkgrupp

Den ansvarige utgivaren hänvisar till varning för "lättstöta"

NAZISM Nätbutiken och skivbolaget Sniper Records har under flera års tid sålt kläder och musik med nazistiska budskap. Grundaren var tidigare ordförande i Nationalsocialistisk front och nu är sidans ansvarige utgivare åtalad för hets mot folkgrupp.

Den ansvarige utgivaren för en webbshop som sålt egenproducerade skivor och kläder med rasistiska och nazistiska budskap har åtalats för hets mot folkgrupp. Det är den ideella föreningen Juridikfronten som anmält sajten Sniper Records och utredningen växte allt eftersom då flera personer anmälde samma innehåll. Den misstänkta är en man i 32-årsåldern

som under vissa perioder 14 år tillbaka varit ansvarig utgivare för Sniper records. Han nekar till brott och säger i polisförhöret att han inte haft kontroll över allt som lagts ut på sajten.

Enligt Justitiekanslern (JK) är åtalet ganska ovanligt. Det är vanligare att hemsidor och skivbolag åtalas för hets mot folkgrupp, men inte att ett skivbolag åtalas för innehåll på sin hemsida.

Grovt antisemitiska texter

Sniper Records beskrivs på hemsidan som "en nationalsocialistisk stiftelse för främjandet av svensk/vit etnicitet" och har dussintals skivor, kläder och andra produkter med nazistiska symboler och texter på, uppe för försäljning. De har egenproducerad musik och ett par låtar

i mp3-format som kan laddas ner gratis. Sidan ligger nere för tillfället men polisen har dokumenterat alla produkter och kan konstatera att budskapen på många av dem är grovt antisemitiska. Några exempel är ett tygmärke föreställande en davidstjärna i papperskorgen, och skivomslag som pryds av hakkors och varghakar.

En av de låtar som ligger till grund för åtalet kan laddas ner på sidan innehåller textraderna: "Jude packa din väska, ta med din negerlakej och försvinn, vi ska krossa dina butiker och skjuta dina barn". Många andra texter riktar också hatiska budskap mot romer, irakier, syrianer och andra grupper som flyttat till Sverige från utomeuropeiska länder.

32-åringen säger i polisförhöret att han har lyssnat igenom alla skivor som Sniper Records själva producerat, och att han har godkänt dem för uppläggning på sidan. Han försvarar innehållet genom att hänvisa till en text på shoppens startsida som uppmanar "lättstöta personer" att lämna sidan och att övriga går in på egen risk. Hakkorsen på exempelvis skivomslagen tycker han inte är brottsliga.

Grundaren medlem i NSF

Personen som startade webbshopen 1999 är en annan man som tidigare dömts för hets mot folkgrupp. Han fick en månads fängelse 2007, och två månaders fängelse 2002, för att ha sålt tröjor med svastikor på, också de via Sniper Records.

Han har även dömts för olaga hot, brott mot vapenlagen och flera fall av misshandlar. Enligt stiftelsen Expo har han varit en av ledarna för Nationalsocialistisk front (NSF) i Gävle och skänkt överskottet från webb-försäljningen till NSF. Mannen är också nära vän med Roger Hedlund, ordförande för Sverigedemokraterna i Gävle, som han tillsammans med dömdes för misshandel mot syndikalister i centrala Gävle nyårsaftonen 2001.

Den misstänkta 32-åringen är ostraffad på sin hemort och är aktiv på discussionsforum som Nordfront. Rättegången ska hållas i Gävle tingsrätt men datum är ännu inte satt.

Fanny Hökby
fanny.hokby@etc.se

Vårt manifest

VÄGRA BEKÄMPNINGSMEDEL
i maten och miljön

VÄLJ NATURLIG MAT
utan konstiga tillsatser

KRÄV SCHYSTA VILLKOR
för bönder världen över

BEHANDLA DJUR MED VÄRDIGHET
låt dem böka och beta

SPRID KOSKIT & FÅGELKVITTER
varje gång du handlar mat

Receptet på godare mat

På www.krav.se kan du läsa mer om vad du får när du väljer KRAV-märkt. Vi ses där, på Facebook eller Twitter!

KRAV-märket är ett registrerat varumärke hos Patent- och registreringsverket. Registreringen ger KRAV ekonomisk förening ensamrätt till varumärket KRAV.

Tomt i skolbänkarna

FRISKOLORNA Från miljonvinster till nedlagda skolor och hård myndighetskritik. Nu flyr eleverna från Praktiska gymnasiet. I storstäderna fyller friskolekoncernen inte ens en tredjedel av platserna.

– Jag är inte direkt förvånad, säger Mimmi Garpebring, ordförande för Svea, Sveriges elevråd.

Bara 209 av totalt 718 platser på Praktiska gymnasiet i Stockholm, Göteborg och Malmö fylldes vid sommarens gymnasieantagning i månadsskiftet juni/juli. Det visar Dagens ETC:s genomgång av antagningsstatistiken. Värst var läget i Stockholm, där bara 33 av 320 platser var fyllda.

Matematiken är enkel: utan elever, inga pengar.

– I en fristående skola är det att fylla platserna som är nummer ett. Gör man inte det får man inte ihop ekonomin, säger Sten Svensson, skoldebattör och tidigare chefredaktör på Lärarnas tidning.

Minskande elevkullar gör att många gymnasier har svårt att fylla sina platser. Men Sten Svensson menar att Praktiska gymnasiet, som ingår i Vindora-koncernen, är den skola som förmodligen har det tuffast just nu.

– Det är en koncern med jättestora problem. Sannolikheten är hög att det inte kommer att funka i längden, säger han.

Tvingades stänga

Redan förra våren tvingades Praktiska gymnasiet att lägga ned sina skolor på åtta orter på grund av att eleverna var för få. Men det är inte bara det sviktande elevantalet som hotar skolan. När Skolinspektionen förra hösten inspekterade 38 av Praktiska gymnasiet skolor hittade man brister på samtliga. Det rör sig bland annat om bristande stöd till elever. I Tumba ansågs bristerna så svåra att skolans stängdes och har ännu inte öppnats.

Ann-Marie Begler, generaldirektör på Skolinspektionen säger att det är uppseendeväckande att så många av koncernens skolor har så många brister.

– Man har ett stort arbete framför sig att rätta till bristerna. Det är problematiskt att en enskild koncern har så stora brister.

Under våren har inspektionen fortsatt och fem av koncernens skolor hotas just nu med vite på totalt 2,9 miljoner kronor av Skolinspektionen. Praktiska gymnasiet har sedan tidigare stora ekonomiska problem. När kreditbevakningsföretaget UC för ett år sedan gick igenom 129 friskoleföretag pekades Praktiska ut som en de skolor som

Det är problematiskt att en enskild koncern har så stora brister.

**Ann-Marie Begler,
Skolinspektionen**

löper störst risk att gå i konkurs.

En genomgång av skolans ekonomi visar att krisen har kommit fort. Bara två år innan förlustresultatet på nära 27 miljoner kronor år 2012, som UC baserar sin analys på, redovisade bolaget en vinst på 50 miljoner kronor.

Många faktorer

Enligt Sten Svensson är det många faktorer som gör att skolan snabbt har hamnat på fallrepet. Han pekar ut tre. För det första har elevkullarna minskat kraftigt de senaste åren, vilket gjort att konkurrensen om eleverna hårdnat och många friskolor tvingats lägga ned. För det andra har de praktiska programmen generellt fått svårare att locka elever sedan den senaste gymnasiereformen, där högskolebehörigheten togs bort från de praktiska utbildningarna. För det tredje har systemet för hur mycket friskolorna får betalt per elev setts över. Tidigare kunde skolorna sätta ihop egna lokala program som innehöll kurser som gav höga schablonersättningar, men den möjligheten är nu borttagen.

– Många skolor var experter på att sy ihop utbildningar som gav bra betalt, men i verkligheten körde man dem mycket billigare, säger Sten Svensson.

Också Mimmi Garpebring på Svea pekar ut reformen som tog bort högskolebehörigheten från de praktiska programmen som ett problem. Hon tycker inte att det är konstigt att elever flyr utbildningarna som inte ger möjlighet att plugga på högskolan.

– Jag förstår att det blivit så här. Även de som inte har tänkt läsa vidare på högskolan blir lite rädda för de här programmen. För tänk om man ändrar sig och vill läsa vidare senare. Man vill inte stänga dörrarna framför sig när man är 14 år, säger hon.

Antagningen pågår fortfarande för fullt och inte förrän i september är det helt klart var alla elever hamnar. Men just nu verkar det som många av bänkarna på Praktiska gymnasiet kommer att stå tomma i höst.

Stina Berglund

BRISTER. När Skolinspektionen förra hösten inspekterade 38 av Praktiska gymnasiet skolor hittade man brister

Skolledningen är inte

ELEVER Ekonomin är i ordning och den glesa elevtillströmningen inför hösten oroar inte. Det säger Patrik Wigelius, myndighets- och kvalitetsansvarig på Praktiska.

Planerar ni att öppna alla skolor som vanligt i höst?

– Absolut. Vi får många frågor kring att vi inte fyller våra platser, men för oss är det ingen stor grej. Vi vill erbjuda utbildning till alla som vill gå hos oss och den signalen sänder vi genom att ha många platser. Det elevantal som sökt sig till oss i år är samma som tidigare.

Vi vill alltid ha fler elever, men det finns ingen oro för att vi inte uppfyller de platser vi angivit.

Förra hösten kritiserades 38 av era skolor av Skolinspektionen för bland annat bristande stöd till elever med särskilda behov. En skola i Tumba stängdes. Sedan dess har kritiken fortsatt, bara i år har ni fått förelägganden med hot om vite på 2,9 miljoner från Skolinspektionen. Hur ska elever kunna lita på att de får en bra utbildning hos er?

– Precis just därför. I och med att vi sedan några år har den här dialogen med Skolinspektionen arbetar vi väldigt intensivt med kvalitetsfrågor. Jag är nöjd med

Vi får många frågor kring att vi inte fyller våra platser, men för oss är det ingen stor grej.

det arbete vi har för att rätta till de brister som Skolinspektionen

på Praktiska

på samtliga och eleverna sviker friskolan.

oroard över elevbristen

har påpekat. Vi har gjort allt vi kan för att de vitesförelägganden som ligger nu ska rättas till och vår bedömning är att vi ska lyckas bra med det och att man inte kommer att döma ut något vite.

För ett år sedan pekades ni ut av kreditundersökningsbolaget UC som en av skolorna med högst risk för konkurs. Hur är er situation i dag?

– Det stämmer att vi gjorde en förlust under 2012 som var det året som UC tittade på. För 2013 ser vår ekonomi betydligt bättre ut. Vi gör en liten vinst på några procent i företaget och ekonomin är stabil och tryggad.

Stina Berglund

FAKTA: FRISKOLORNAS KRIS

- I april förra året meddelade Praktiska gymnasiet att åtta skolor runt om i landet skulle läggas ned på grund av bristande elevunderlag.
- I juni samma år begärde skolkoncernen JB, tidigare John Bauer, sig själva i konkurs. Skolan fanns på omkring 20 orter i landet och hade över 10 000 elever.
- I samband med JB-konkursen varnade Skolinspektionens generaldirektör Ann-Marie Begler för att fler friskolor riskerade att läggas ned.
- I augusti släppte kreditundersökningsbolaget UC en granskning av 129 friskolebolag. Åtta bolag bedömdes ha hög risk att gå i konkurs, däribland Praktiska gymnasiet.

BILD: TT

FAKTA

Tre faktorer som bidragit till skolans kris:

- 1. Minskade elevkullar:** Har lett till högre konkurrens om eleverna.
- 2. Svårt locka elever:** De praktiska programmen har generellt fått svårare att attrahera nya elever.
- 3. Nytt system för att få betalt:** Systemet för hur mycket friskolorna får betalt per elev har setts över. Tidigare kunde skolorna sätta ihop egna lokala program som innehöll kurser som gav höga schablonersättningar, men den möjligheten är nu borttagen.

Sten Svensson, skoldebattör och f.d. chefredaktör på Lärarnas tidning.

ENKÄT: Fler friskolor riskerar nu nedläggning, tänkte du på den risken när du valde gymnasieutbildning?

Felix Ljunggren, 20, Mölnlycke

– Nej, jag gick utifrån vad jag ville plugga och hur lätt det var att ta sig till skolan och då blev det kommunala Hulebäcksgymnasiet. Jag gillar inte friskolor och har hört att det finns mer resurser på de kommunala, men när jag valde funderade jag inte på hur ekonomin såg ut.

Jenni Häggqvist, 21, Göteborg

– Både och. När jag valde till gymnasiet var frågan aktuell, jag tror att det var Kitaskolan som hade problem. Men när jag valde tänkte jag mer på vilken linje jag ville gå, och då blev det samhälls/estetisk på kommunala Schillerska. Jag är nöjd med utbildningen och tycker om folket på skolan.

Julia Martinsson, 19, Göteborg

– Nej, när jag valde för tre år sedan var det ingen som pratade om risken att en skola kunde läggas ned, men jag valde en kommunal skola eftersom jag är emot friskolor rent generellt. Jag tycker inte att man ska kunna göra vinster i välfärden.

Vanessa Dinov-Gustafsson, 16, Göteborg

– Nej, inte jättemycket. Jag ska börja på Kitaskolan som är en friskola och när jag valde tänkte jag mer på att det var bra lärare och att skolan var bra.

Axel Sekund, 18, Vänersborg

– Nej, jag valde estetisk med inriktning på musik och då fanns det bara en skola att välja på där jag bor. Det fanns ingen friskola som hade det programmet så det blev en kommunal skola. Men på högstadiet gick jag i en friskola eftersom min syster gjorde det. Det var mest en slump, jag har inte gjort så aktiva val.

NonStop Entertainment presenterar

POPUP BIO

STARTA DIN EGEN FILMCIRKEL

– Arrangera filmvisning & samtal med din förening, nätverk eller vänner

Vi vill göra intressant och tankeväckande bioaktuell dokumentärfilm tillgänglig för en bred och geografiskt spridd publik.

Vi vill uppmuntra och utveckla samtalet kring film och samhälle där vem som helst kan visa ny och inspirerande film i vilken lokal som helst. Vi kallar det för POPUP BIO, den nya medborgarbiografen.

Vi tar bokningar från privatpersoner och t.ex. lokala föreningar, filmklubbar, studiecirkel, idrottsklubbar, församlingar, studentföreningar, fackförbund och nätverk. Vid bokning så förser vi er med filmen och en verktyglåda med marknadsföringsmaterial, en nyskriven essä och en samtalsmall som utgår från filmens teman.

Boka eller fråga på popupbio@nonstopentertainment.com eller besök www.popupbio.se

FILMPROGRAM

THE SPIRIT OF '45

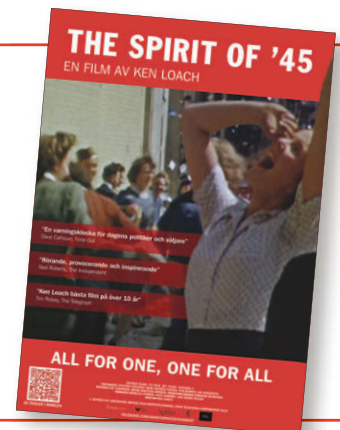
"Det här är min film! Jag kan inte recensera den. Jag kan bara säga att jag älskar den."

Göran Greider, Aftonbladet

Labourpartiets storslagna valseger 1945 är startskottet för denna dokumentär om det engelska välfärdssamhällets uppgång och fall. Från sociala reformer och förstatligande till Thatchers nedmontering. Flerfaldigt prisbelönade regissören Ken Loach presenterar här en fängslande dokumentär om en av Storbritanniens mest turbulenta perioder, när allt var möjligt, tiden efter andra världskrigets slut.

Essä och diskussionsfrågor av Eric Sundström, journalist och chefredaktör Dagens Arena.

BOKA NU!

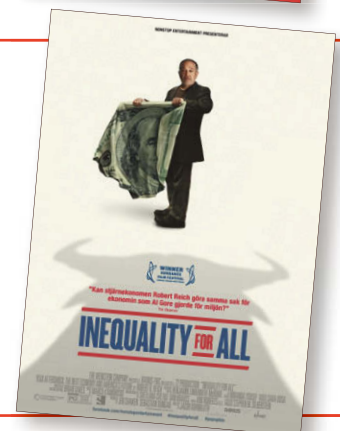
INEQUALITY FOR ALL

"En underbar syn på möjligheten till förändring." Kommunalarbetaren

Bill Clintons tidigare arbetsmarknadsminister Robert Reich förklarar hur de växande ekonomiska klyftorna inte bara påverkar de fattigaste utan sätter hela ekonomin i gungning. Resultatet är en världsekonomisk motsvarighet till En Obekväm Sanning som på nationalekonomisk grund argumenterar för arbetarinflytande, fackföreningsorganisation och jämlikhet.

Essä och diskussionsfrågor av Kent Werne, journalist och författare.

BOKA NU!

THE BATTLE OF THE SEXES

"Smart, gripande och enormt rolig." Time Out

Tusentals människor trängdes på läktarna för att se när f.d Wimbledon-vinnaren och självutnämnda manschauvinisten Bobby Riggs utmanade världsettan Billie Jean King. Den legendariska tennismatchen i Houston 1973 följdes av ytterligare miljontals tittare världen över, en idrottshändelse som blev en milstolpe för kvinnorrörelsen och en seger för jämställdheten på tennisbanan.

Essä och diskussionsfrågor av Fil. dr Helena Tolvhed, forskare i idrottshistoria och genus vid SU.

BOKA NU!

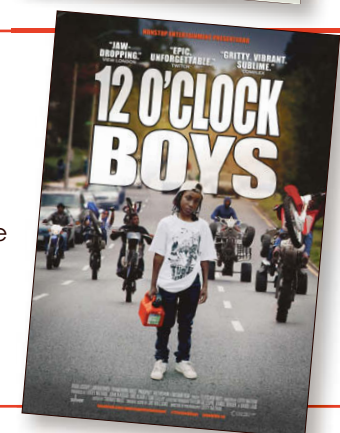
12 O'CLOCK BOYS

"The Wire with wheelies." Torontoist

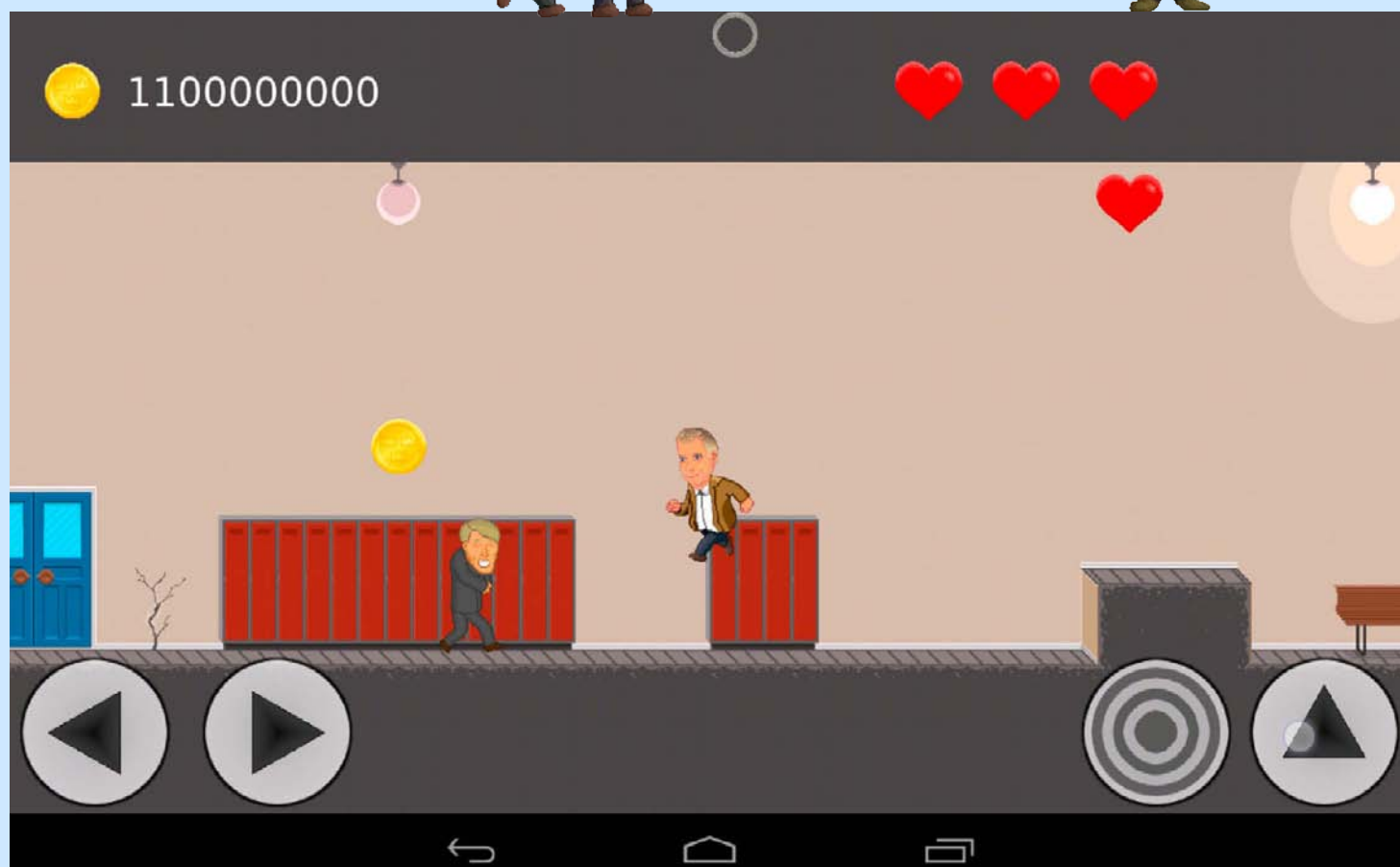
12 O'Clock Boys är en grupp ungdomar som varje söndag genomför dödsföraktande höghastighetsstunts på crossmotorcyklar och fyrhjulingar på Westside Balfimores gator.

Förortshuliganer för vissa och YouTube-hjältar för andra. Lotfy Nathans debutfilm 12 O'Clock Boys är en fängslande dokumentär om en ung pojkes jakt på acceptans och grupptillhörighet i en av de mest ekonomiskt utsatta städerna i USA.

POPUP BIOPREMIÄR VÅREN 2014!

FIXA VÄLFÄRDEN – MED MOBILEN

SPEL Jan Björklund, Annie Lööf, eller varför inte en riskkapitalist på segway? Det är några av motståndarna i Super Mario-inspirerade Spelet om välfärden, som kan spelas på Android eller Iphone.

– Vi vill belysa frågan om vinster i välfärden men också göra ett underhållande spel som är roligt att spela, säger Joakim Lindskog, projektledare.

Idén bakom *Spelet om välfärden* kom för ett par år sedan, när Håkan Juholt var partiledare för Socialdemokraterna, berättar Joakim Lindskog.

– Han var väldigt lik Super Mario, så vi funderade på att göra ett sådant spel med Juholt. Sedan avgick han, så då fick vi lägga idén på hyllan ett tag.

Löfvens superkrafter

När vinster i välfärden började diskuteras alltmer intensivt bland partierna såg Lindskog och hans kollegor i den ideella föreningen Folkets Kulturbyrå sin chans.

– Det är en väldigt viktig fråga som passar väldigt bra i ett spel.

I Spelet om välfärden kan man spela som en av de rödgröna partiledarna, som alla har speciella styrkor – Stefan Löfven kan svetsa sig igenom förseglade dörrar, Jonas Sjöstedt kan laga trasiga hissar och Åsa Romson och Gustav Fridolin kan när som helst byta mellan varandra och hjälpa varandra att komma högre upp.

– En av de bästa sakerna med spelet är att karaktärerna måste samarbeta för att komma igenom hela spelet – det är lite av en hint till partierna, säger Joakim Lindskog.

Spelet – med parollen ”Sparka ut riskkapitalet” börjar i en privatägd skola där spelaren måste ta sig igenom fyra banor fyllda av riskkapitalister innan den får möta bossen, en piskviftande Jan Björklund. Nästa nivå är ett äldreboende – här skyddar armén riskkapitalister Göran Hägglund. Till slut berättar Lindskog att spelaren får ta sig igenom ett privat apotek för att få möta den sista

bossen, Annie Lööf och hennes grillkorv.

– Ja, det är väl ungefär grilla korv som hon är känd för.

Humor som vapen

Enligt Joakim Lindskog har spelet laddats ned närmare 3 500 gånger och det är många som tycker att det är roligt.

– Det var en stor grej att få med humor i spelet – vi vill inte bara belysa frågan, utan också göra någonting underhållande som är roligt att spela.

Spelet om välfärden är föreningen Folkets Kulturbyrås första projekt och ett tag framöver jobbar de vidare med att utveckla det.

– I nästa version av spelet kommer en nyhet – Gudrun Schyman blir spelbar karaktär med en egen speciell superkraft.

I framtiden planerar Lindskog att fortsätta med samma sorts saker inom Folkets Kulturbyrå.

– Det kommer liknande projekt för ett gemensamt demokratiskt samhälle.

Andrea Wesslén

andrea.wesslen@etc.se

Fler anmälningar om brister i skolan

■ Det larmas allt oftare om brister i skolan. Under årets första halva tog Skolinspektionen emot 2 064 anmälningar, en ökning med 4 procent jämfört med förra året och 36 procent jämfört med 2012, enligt Göteborgs-Posten. Vanligast är att skolor anmäls för kränkande behandling, men många anmälningar handlar också om brist på särskilt stöd.

– Det är ett problem som väldigt många föräldrar upplever. Vi kritiserar ofta kommuner för att de inte följer lagen om att ge särskilt stöd, säger Ann-Marie Begler, generaldirektör för Skolinspektionen, till GP.

Detta trots att skollagen är väldigt tydlig om skolornas skyldighet att ge speciellt stöd.

159

• I så många av landets sammanlagt 290 kommuner lyckas partierna i kommunstyrelsen inte nå upp till 40 procent kvinnlig representation, enligt SVT:s undersökning. Sämst på representation är Sverigedemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna.

Södertälje-initiativ ger unga jobb

■ I Södertälje har det kommunala företaget Telge tillväxt hjälpt ungdomar komma in i arbetslivet genom att jobba för kommunen och sedan olika företag. Ungdomarna får sex månaders jobbgaranti och efter att programmet är slut går närmare 80 procent vidare till jobb eller studier, rapporterar ABC.

Eftersom initiativet varit så lyckat ska nu även Sundsvall få en egen motsvarighet samtidigt som arbetsmarknadsministern vill utforska möjligheterna med modellen.

– Jag tror att i alla kommuner i Sverige som har en hög ungdomsarbetslöshet behöver man starta initiativ och företag som hjälper dom att få referenser till cv:t, säger Harry McNeil, vd för Telge tillväxt, till SVT.

NYHETSBIIDEN

Plats: Västmanland, Sverige
Fotograf: Fredrik Persson/TT

BRANDEN UNDER KONTROLL

■ Den största branden i Sverige i modern tid har börjat slockna. På måndagen, på brandens tolfte dag, kunde räddningsledaren Lars-Göran Uddholm äntligen meddela att den var under kontroll.

– Det känns bra nu och nu går vi in i ett annat läge och fortsätter förstärka, sade han till P4 Västmanland.

Men förödelsen är stor och offren många. En person har dött, minst 20 hus har brunnit ner och skadorna på skogen är enorma.

FLERA HUNDRA MILJONER KRONOR

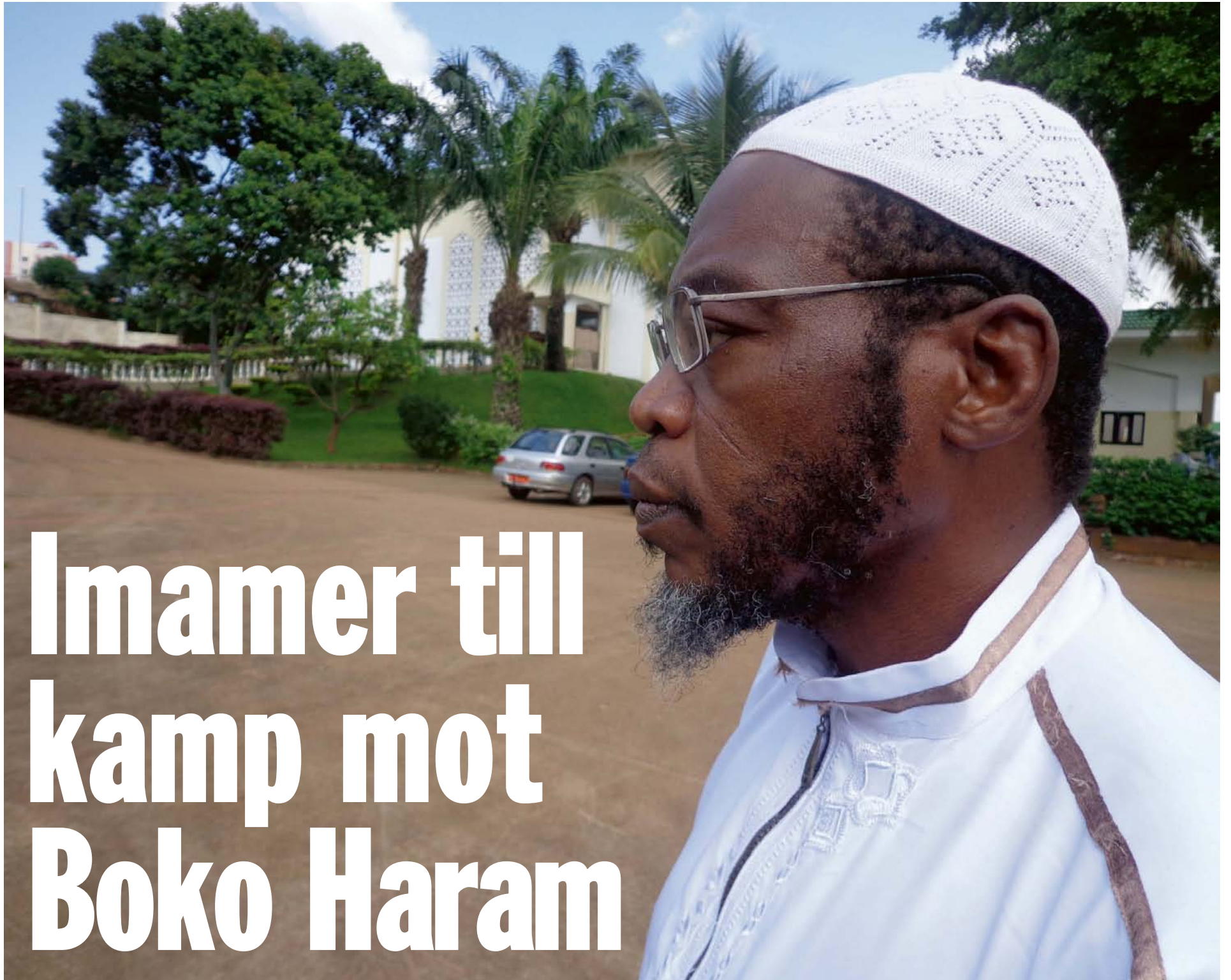
■ Enligt Skogsstyrelsen finns drygt två miljoner kubikmeter skog i det drabbade området. Om allt är totalförstört beräknas det rena virkesvärdet omfatta flera hundra miljoner kronor. Men än vet myndigheten inte hur illa läget är och det kan dröja länge innan en inventering på marken kan göras. I bästa fall kan arbetet börja under höst eller tidig vinter. Blir vintern snörik kan det dröja längre tid än så.

KÖR TROTS BRANDRISK

■ Det var gnistor från en skogsmaskin som startade branden och entreprenörer vittnar nu om att pressen är hård att arbeta trots torka och hög brandrisk.

– Man är tvungen att köra in pengar till amorteringen till maskinen. Och så måste man ju ha lön. Man måste ju leva, säger Kjell Åke Nilsson som själv arbetat trots brandrisk, till Sveriges Radio.

Att luckra upp marken inför skogsplantering, så kallad markberedning, går bara att utföra några månader om året innan marken fryser och maskinerna är dyra. Ofta har entreprenörerna som utför arbetet dragit på sig stora skulder.

Imamer till kamp mot Boko Haram

VAKSAMMA. Sheik Oumarou Malam Djibring, medlem av Imamernas råd i Kamerun, uppmanar landets muslimer att vara vaksamma och rapportera om Boko Harams närvaro.

BILD: NGALA KILLIAN CHINTOM/IPS

”Dumt att koppla ihop muslimer med hat mot västlig bildning”

KAMERUN Boko Halal, som betyder ungefär ”bildning är tillåten” har blivit kamerunska imamers slagord och svar på extremistgruppen Boko Harams våldskampanjer.

Boko Haram, som ungefär betyder ”västerländsk utbildning förbjuden” på det lokala språket haussa, säger sig vilja slå mot alla former av västerländskt inflytande, däribland skolor. Omkring 24 procent av Kameruns 21 miljoner invånare är muslimer, varav en majoritet bor i den norra delen av landet, på gränsen till Nigeria. I norra Nigeria har extremistgruppen Boko Haram ett starkt fäste. Gruppens återkommande attacker och kidnappningar i nordvästra Kamerun har förändrat livet för bland andra Motari Hamissou.

Lever inte längre i fred

Motari Hamissou har levt i fred med sina grannar och under

årens lopp har han inte fått några reaktioner på sitt långa skägg, fruns slöja, eller deras tro. Förr brukade han komma bra överens med sina elever i sitt arbete vid en av de statliga skolorna i staden Bamenda i nordvästra Kamerun. Motari Hamissous egna elever kallar honom nu ”Boko Haram”.

– De ser våra skägg och de slöjor kvinnorna bär och kopplar ihop oss med sekten. Jag är lärare och min undervisning är västerländsk. Hur skulle det vara möjligt att jag undervisar och samtidigt skulle vilja förbjuda västlig bildning? Det är obegripligt, säger Motari Hamissou.

Hans fru Aisha Hamissou är nära att brista i gråt när hon berättar att hon inte längre kan röra sig fritt utan att höra folk ropa ”Boko Haram”. Arlette Dainadi, 12 år, som är en av eleverna på skolan där Motari Hamissou undervisar, berättar att några av hennes klasskamrater dragit av henne slöjan

Islam står för fred och tolerans. Att frångå detta är emot islam.

Sheik Oumarou Malam Djibring

och ropat ”Boko Haram! Boko Haram!”

Muslimska grupper och ledare i Kamerun, bland annat Föreningen för muslimska studenter och Imamernas råd, har gemensamt tagit starkt avstånd från extremistgruppen och har på senare tid arrangerat seminarier och demonstrationer för att tydliggöra sitt ställningstagande.

Sheik Oumarou Malam Djibring, medlem av Imamernas

råd i Kamerun, säger till IPS att Boko Harams kamp mot västlig bildning och deras illdåd inte har någonting att göra med islam.

– Islam står för fred och tolerans. Att frångå detta är emot islam, säger han.

Medlemmar av Imamernas råd i Kamerun har börjat använda slagordet ”Boko Halal” som betyder att bildning är tillåten på det lokala språket haussa.

Den religiösa ledaren och läraren Sheik Abu Oumar Bin Ali säger att lärda muslimer spelat en viktig roll i främjande av utbildning.

– Abu Ja’far Muhammad ibn Musa al-Khwarizmi var en lärd muslim som lade grunden till algebran inom matematiken. Så det är en dum idé att koppla ihop muslimer med hat mot västlig bildning, säger han.

Genomfört flera attacker

Den 27 juli kidnappade Boko Haram hustrun till Kameruns vice premiärminister i staden

Kolofata. Gruppen har genomfört allt fler attacker i Kamerun den senaste tiden.

I fem år har den islamistiska militanta gruppen fört en väpnad kamp mot Nigerias regering för en självständig islamisk stat och omkring 12 000 personer har dödats, enligt uppgifter från Nigerias president Goodluck Jonathan.

Ahmadou Moustapha, en muslimsk ledare i norra Kamerun, säger till IPS att det är tydligt att Boko Haram rekryterar unga muslimer i regionen.

– De kommer hit och för bort unga människor. De vilseleder dem med sitt hatiska budskap, säger Ahmadou Moustapha.

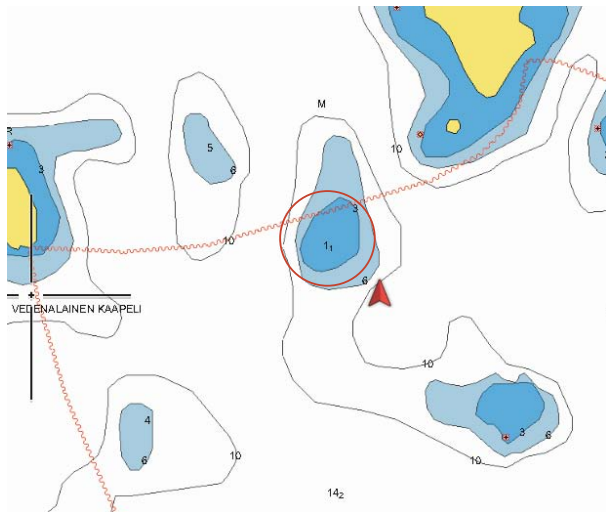
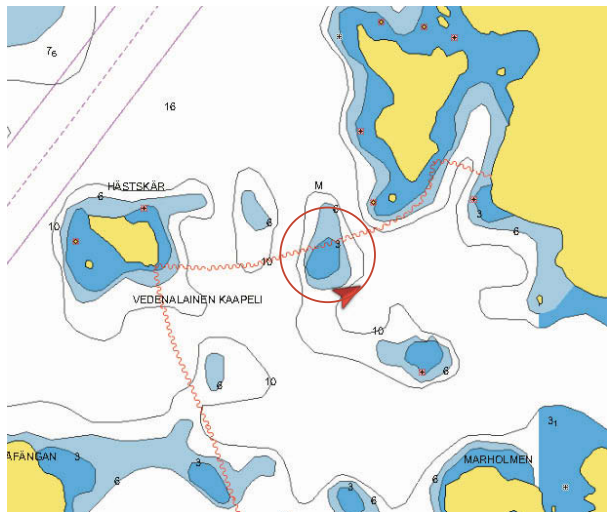
Professor Souaibou Issa från universitetet Ngaoundere i regionen Adamawa menar att Boko Haram förblir en ”osynlig fiende”.

– Vi vet inte exakt vilket fokus de har eller vilka kopplingar. Det skapar en utbredd misstänksamhet.

Ngala Killian Chintom/IPS

VI VET VAD SOM KRÄVS.

VI HITTADE ETT FARLIGT FEL. MED LITE OTUR GÖR DU DET OCKSÅ.

Alandia testade i december de sex vanligaste märkena i prisklassen 25 000–38 000 kronor. Det är plottrar med en skärm på 8–12 tum och som våra kunder använder i lite större båtar. Vi granskade också fyra navigationsprogram för surfplattor. Testerna utförde vi utanför Göteborg och Hangö i Finland.

TEKNIKENS VÄLSIGNE OCH FÖRBANNELSE

Vi har goda nyheter. Och vi har dåliga nyheter.

Och sedan har vi en riktigt dålig nyhet.

Den goda nyheten är att GPS-tekniken i dag ger dig en utmärkt noggrannhet, i bästa fall 5 till 6 meter. Har du också bra kartinformation vet du var du befinner dig.

Den dåliga nyheten är att plottrarna har blivit så avancerade med massor av funktioner. Det gäller att lusläsa handboken och förstå finesserna. Annars kan plottern vara en verklig säkerhetsrisk till sjöss.

Den riktigt dåliga nyheten är att din plotter kan visa fel.

VAD DU EGTENLIGEN KÖPER

När du köper en plotter får du två produkter: hårdvaran, alltså skärmen med programvara, kablar m.m. Men du får också kartdata på ett minneskort, alltså sjökortet som du ser på skärmen. Kartdata köps vanligen separat men kan ingå i köpet och är då förprogrammerat.

Oavsett om du använder plotter eller surfplatta ska du ställa dig kritisk till informationen som visas.

Vi testade sjökort från C-Map, Garmin BlueChart, Navionics, NV Charts, Sjöfartsverket och Transas.

Vad gäller Navionics sjökort upptäckte vi att vissa kobbar, djupområden och djupsiffror inte visades i alla zoomlägen. Först när vi zoomade in rejält dök all information upp på skärmen. Men då var vår inzoomning såpass djup att vi varken hade framförhållning eller trygg översikt. Större skärmar behöver inte zoomas in kraftigt för att de skall upplevas ge all nödvändig information.

Därför är vår bedömning att Navionics tekniska lösning utgör en allvarlig säkerhetsrisk.

VÅRA FYRA VIKTIGASTE INSIKTER

Tack till Sjöräddningen i Göteborg som lånade oss utbildningsbåten Rescue Bengt.

1. Frossa inte i funktioner.

Tänk noggrant igenom vilka funktioner du behöver i din plotter. Lär dig varje funktion så att du obehindrat kan använda plottern under alla förhållanden till sjöss.

2. Lita inte på vad du ser.

Både när du köper en plotter och när du använder den ska du vara kritisk. Det största misstaget du kan begå är att blint lita på skärmen. Att allt ser ut att vara korrekt är inte det samma som att allt verkligen är korrekt.

3. Glöm inte papperssjökortet hemma. Elektroniska sjökort ersätter inte ett rättat papperssjökort. En plotter är ett kompletterande hjälpmedel. Riktigheten och kvaliteten i den digitala sjökortsinformationen varierar mycket beroende på när sjömätningen har gjorts. Många vet inte att stora områden har sjömätts före 1940 med handlod.

4. Undvik överraskningar. Elektroniska sjökort finns i två format, de är antingen vektoriserade eller rasterade.

Vektoriserade sjökort har mycket information och anpassningsmöjligheter. Men de kan innehålla fel och ha funktioner och effekter som förvirrar dig.

Rasterade sjökort är digitala kopior av papperssjökort. Funktionerna är färre men du ser alltid fullständig information på skärmen.

Om du inte är en erfaren navigatör är vår rekommendation att du använder ett rasterat sjökort i din plotter.

Den specialbyggda panelen gav testteamet en utmärkt överblick.

ALANDIA TESTAR VAD ANDRA LOVAR.

Till sjöss måste du kunna lita på din utrustning. I alla lägen och i alla väder. Därför testar Alandia regelbundet produkter som alla ombord förlitar sig på. Plottrar och digitala sjökort är vårt senaste test. På Alandia.se hittar du fler.

DET SOM BORDE SYNAS I ALLA LÄGEN SYNS INTE

När vi granskade sjökort från kartdataleverantören Navionics gjorde vi en obehaglig upptäckt. Bl.a. kobbar och vissa djup visades inte i alla zoomlägen.

Först när vi zoomade in rejält visades all information på skärmen. Men då var inzoomningen såpass djup att vi inte hade trygg översikt. Större skärmar behöver inte zoomas in kraftigt för att de skall upplevas ge all nödvändig information.

I utzoomat läge visade sjökortet ett djup på 3 meter. När vi zoomade in minskade djupet plötsligt till 1,1 meter.

ALANDIAS TESTVINNARE

Alla sex plottrarna vi testade klarade sig bra. Men vi ser ändå en tydlig vinnare, Garmins GPSMAP 7012.

Lowrance
HDS12

Simrad
NSE8

Garmin
GPSMAP 7012

B&G
Zeus 12t

Raymarine
C120 och e120

Furuno
TZT14

Garmins tydligaste brist är att du inte kan använda andra sjökort än Garmins egna BlueChart. Å andra sidan har Garmin-teamet gjort ett föredömligt gott arbete med funktionaliteten, presentationen och läsbarheten.

Kom ihåg, din plotter är en duktig matros men ingen kapten.

GARMIN, GPSMAP 7012

SKA DIN SURFPLATTA MED UT PÅ SJÖN?

Navigationsprogrammen som vi testade på surfplattor klarade sig väl i jämförelse med plottrarna. De är ett bra komplement och reservsystem men bör ha "fri sikt" till himlen och GPS-satelliter för att ge godtagbar positionsnoggrannhet. Vi ställer oss ändå tveksamma till positionsnoggrannheten och känsligheten för stötar, vatten och solljus.

Hör alltid med Alandia först och läs hela vår testrapport på Alandia.se

PÅ BÅTÄGARENS SIDA SEDAN 1938.

ALANDIA
FÖRSÄKRING

”Pappa Unto och mamma Helvi har svårt att förstå. Dom vet att sonen gjort karriär som musiker, men kan inte riktigt förstå att det kan bli ett så stort ståhej för att några unga män kör raka ackord, fast på gitarr.”

Unto Mustonen kom till Sverige 1957 från Outokumpu i norra Karelen i östra Finland. Han var arbetslös och hade hört att det fanns gott om både arbete och bostäder i Sverige. I Eskilstuna fick han jobb på ett bygge.

Tre år senare återvände han till Finland för att göra militärtjänstgöringen.

Han hade pengar på fickan, ett fast jobb att skryta med och en framtid att erbjuda den kvinna som var villig att följa med över Bottenviken.

Han träffade Helvi. Dom kände inte varandra sedan tidigare, men hon blev imponerad över Untos driftighet.

Hon var ung och sökte något nytt, och finnen från staden med det konstiga namnet erbjöd en chans att komma bort från gruvan, det enahanda livet i en liten stad och det karga karelska landskapet. Hon kom till Eskilstuna 1961 och fick jobb vid stålpressen på Pressbolaget.

Tio år efter att Unto Mustonen anlät till Sverige anlände den stora vågen finländare. Delegationerna från industrin åkte i skytteltrafik över viken. Det var de stora folkomflyttningarnas tid; i nordligaste Sverige tömdes byarna på arbetsfört folk och i Finland avfolkades hela bygder i norr och öster när industristäderna i söder rekryterade arbetskraft.

Exportindustrin gick på högvarv. Tillväxten var fortfarande bra. Det var i slutet av den period som kallades ”rekordåren” och expansion var fortfarande den gällande strategin för det svenska samhället.

Familjen Mänty kom från Rovaniemi i finska lappmarken till Hallstahammar i Västmanland i brytningen mellan 1960- och 1970-tal. Bulten erbjöd fina villkor för yrkesarbetare, tempot var högt och ackordet rakt, men betalningen lockade och Hallsta byggde nya moderna flerfamiljshus med balkong i utkanten av kommunen.

Ungefär samtidigt packade skogsarbetaren Ossi Sirviö resväskan i finska Pyhäjärvi för att resa till det nya arbetet på Nyby bruk i Torshälla, strax utanför Eskilstuna.

ESKILSTUNA

■ Året är 1998 och Kent har nyligen släppt sitt tredje album *Isola*. Då åker magasinet *ETC*, *Dagens ETC*:s föregångare, till Eskilstuna för att träffa bandet och utforska staden som gick från en sorts industri till en helt annan.

ARKIVET

Unto Mustonen kom till Sverige 1957 från Outokumpu i norra Karelen i östra Finland. Han var arbetslös och hade hört att det fanns gott om både arbete och bostäder i Sverige. I Eskilstuna fick han jobb på ett bygge.

Tre år senare återvände han till Finland för att göra militärtjänstgöringen.

Han hade pengar på fickan, ett fast jobb att skryta med och en framtid att erbjuda den kvinna som var villig att följa med över Bottenviken.

Han träffade Helvi. Dom kände inte varandra sedan tidigare, men hon blev imponerad över Untos driftighet.

Hon var ung och sökte något nytt, och finnen från staden med det konstiga namnet erbjöd en chans att komma bort från gruvan, det enahanda livet i en liten stad och det karga karelska landskapet. Hon kom till Eskilstuna 1961 och fick jobb vid stålpressen på Pressbolaget.

Tio år efter att Unto Mustonen anlät

till Sverige anlände den stora vågen finländare. Delegationerna från industrin åkte i skytteltrafik över viken. Det var de stora folkomflyttningarnas tid; i nordligaste Sverige tömdes byarna på arbetsfört folk och i Finland avfolkades hela bygder i norr och öster när industristäderna i söder rekryterade arbetskraft.

Exportindustrin gick på högvarv. Tillväxten var fortfarande bra. Det var i slutet av den period som kallades ”rekordåren” och expansion var fortfarande den gällande strategin för det svenska samhället.

Familjen Mänty kom från Rovaniemi i finska lappmarken till Hallstahammar i Västmanland i brytningen mellan 1960- och 1970-tal. Bulten erbjöd fina villkor för yrkesarbetare, tempot var högt och ackordet rakt, men betalningen lockade och Hallsta byggde nya moderna flerfamiljshus med balkong i utkanten av kommunen.

Ungefär samtidigt packade skogsarbetaren Ossi Sirviö resväskan i finska Pyhäjärvi för att resa till det nya arbetet på Nyby bruk i Torshälla, strax utanför Eskilstuna.

Den första tiden bodde han i en barack utanför bruket. Men hustrun var gravid där hemma och skulle snart föda. Han ville ha familjen samlad under samma tak, så han tjatade på ledningen. Till slut fick han löfte om en lägenhet i

Torshälla samhälle. Några månader senare återvände han till hembyn och hämtade hustrun Mervi och deras nyfödda son Sami.

Familjens återförening i det nya hemlandet blev inte som Ossi tänkt sig. Den utlovade lägenheten fanns inte när Sirviös anlände till Torshälla. Första natten fick dom sova på en bänk i parken. Den andra natten förbarmade sig en arbetskamrat över familjen; dom trängde ihop sig i en liten tvåa, tre barn och fyra vuxna.

Det höll på att gå dom allihop på nerverna, men man höll ihop, för man var finnar, och man var van med knappa förhållanden. Klagan var för bortskämda svenskar och gnällkärningar, en finne från skogslänet höll käft. Han ”joppa Nyby” för att ”söpa villa”. Punkt slut.

Ett år efter att lilla Sami anlät till

Torshällaparken i sin mammas famn, fick Pirkko och Juha Mänty sonen Harri, på Västerås lasarett. Två år senare födde Helvi Mustonen sonen Markus på BB i Eskilstuna.

DET ÄR EN VANLIG arbetsdag i den nya exportindustrin. Markus Mustonen, Harri Mänty, Sami Sirviö, Joakim Berg och Martin Sköld går på kvällsskiftet på Stinsen. Lokalen är fylld och mer därtill, många fler än dom tusen personer som normalt ryms. Luften är fylld av svett och billig parfym, folk knuffas i baren, ölskummet klibbar på golvet. För somliga står det och väger: dansa eller ”slå nå'n jävel på käften”.

Kent gör en nedbantad show, med liten ljudanläggning och bara 25 procent av maxeffekten på ljuset. Mer behövs inte, det gamla bilgaraget, där Alvenius en gång ställde ut Folkvagnar, sväljer inte mer effekter. Längst fram vid scenen står fansen, dom hängivna, och hoppar i takt med musiken.

Pappa Unto och mamma Helvi har svårt att förstå. Dom vet att sonen gjort karriär som musiker, men kan inte riktigt förstå att det kan bli ett så stort ståhej för att några unga män kör raka ackord, fast på gitarr.

Det är knepigt, det där, att mäta den nya ekonomins tillverkning av drömmar och känslor, att inse att det finns en

”
Det går inte riktigt att förklara, den värld vi lever i är så annorlunda jämfört med deras.

Sami Sirviö

Den första tiden bodde han i en barack utanför bruket. Men hustrun var gravid där hemma och skulle snart föda. Han ville ha familjen samlad under samma tak, så han tjtade på ledningen. Till slut fick han löfte om en lägenhet i Torshälla samhälle. Några månader senare återvände han till hembyn och hämtade hustrun och deras nyfödda son Sami.

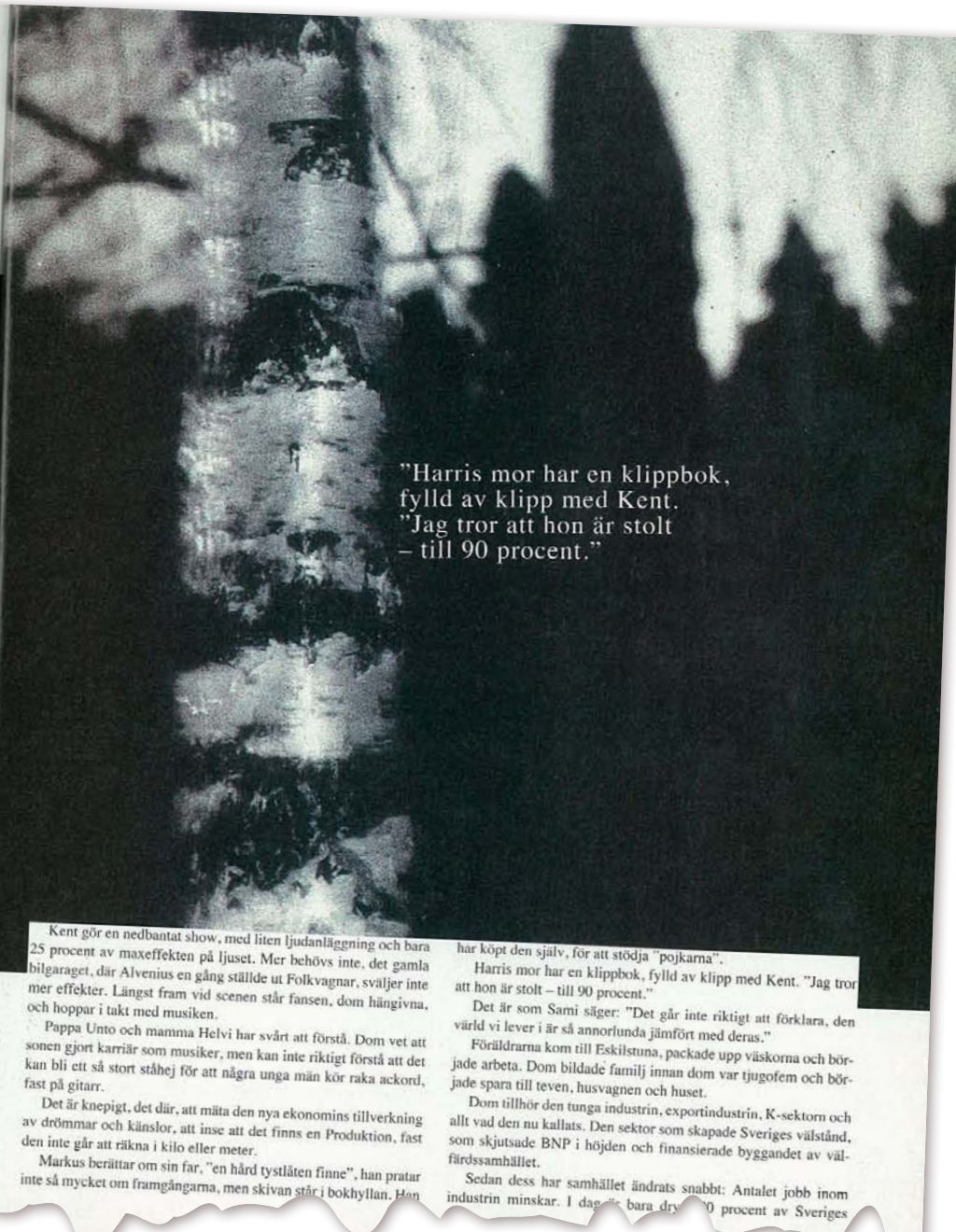
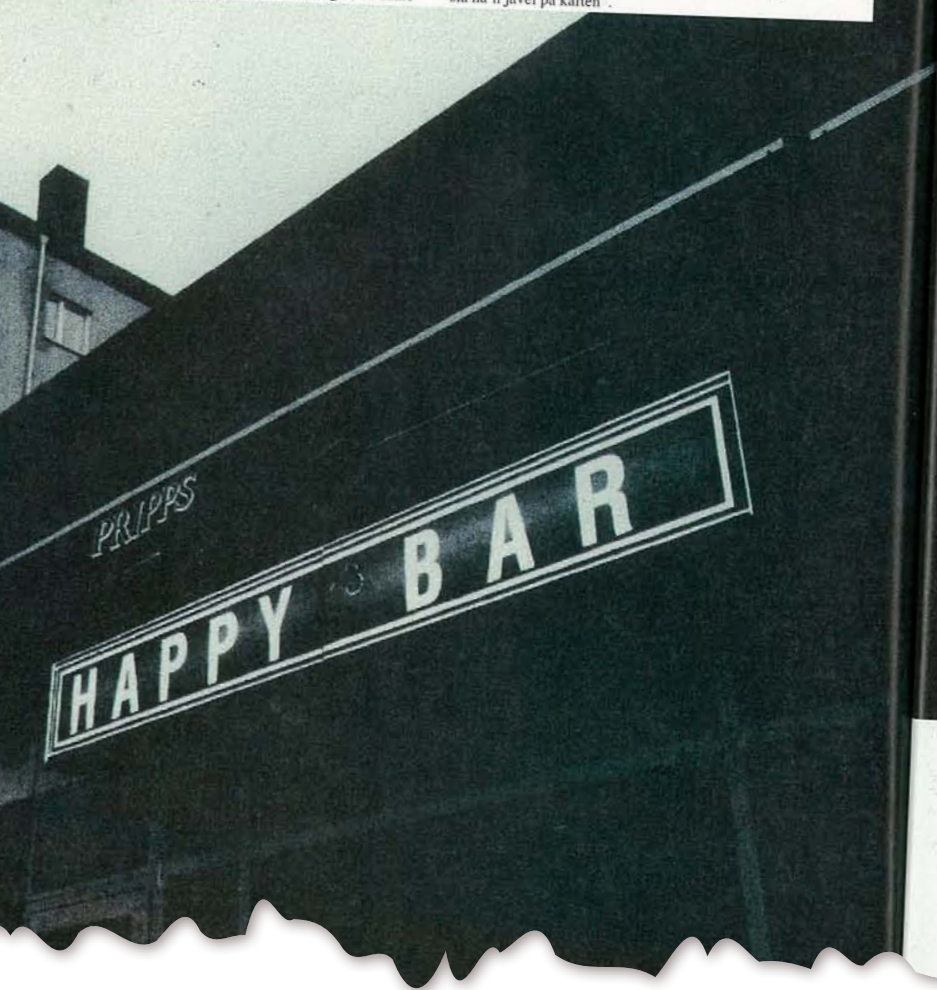
Familjens återförening i det nya hemlandet blev inte som Ossi tänkt sig. Den utlovade lägenheten fanns inte när Sirviös anlämning till Torshälla. Första natten fick dom sova på en bänk i parken. Den andra natten förbarmade sig en arbetskamrat över familjen; dom ångade i hop sig i en liten tvåa, tre barn och fyra vuxna.

Det höll på att gå dom allihop på nerverna, men man höll ihop. För man var finnar, och man var van med knappa förhållanden. Själagen var för bortskämda svenskar och gnällkäringar, en finne

från skogslänet höll käft. Han "joppa Nyby" för att "söpa villa". Punkt slut.

Ett år efter att lilla Sami anlänt till Torshällaparken i sin mammas famn, fick Pirkko och Juha Mänty sonen Harri, på Västerås lasarett. Två år senare födde Helvi Mustonen sonen Markus på BB i Eskilstuna.

Det är en vanlig arbetsdag i den nya exportindustrin. Markus Mustonen, Harri Mänty, Sami Sirviö, Joakim Berg och Martin Sköld går på kvällsskiftet på Stinsen. Lokalen är fylld och mer därtill, många fler än dom tusen personer som normalt ryms. Luften är fylld av svett och billig parfym, folk knuffas i baren, ölskummet klibbar på golvet. För somliga står det och väger: dansa eller "slå nå'n jävel på käften".

"Harris mor har en klippbok, fylld av klipp med Kent. Jag tror att hon är stolt – till 90 procent."

Kent gör en nedbantad show, med liten ljudanläggning och bara 25 procent av maxeffekten på ljuset. Mer behövs inte, det gamla bilgaraget, där Alvenius en gång ställde ut Folkvagnar, sväljer inte mer effekter. Längst fram vid scenen står fansen, dom hängivna, och hoppar i takt med musiken.

Pappa Unto och mamma Helvi har svårt att förstå. Dom vet att sonen gjort karriär som musiker, men kan inte riktigt förstå att det kan bli ett så stort ståhej för att några unga män kör raka ackord, fast på gitarr.

Det är knepigt, det där, att mäta den nya ekonomins tillverkning av drömmar och känslor, att inse att det finns en produktion, fast den inte går att räkna i kilo eller meter.

Markus berättar om sin far, "en hård tystlåten finne", han pratar inte så mycket om framgångarna, men skivan står i bokhyllan. Hon

har köpt den själv, för att stödja "pojarna".

Harris mor har en klippbok, fylld av klipp med Kent. "Jag tror att hon är stolt – till 90 procent."

Det är som Sami säger: "Det går inte riktigt att förklara, den värld vi lever i är så annorlunda jämfört med deras."

Föräldrarna kom till Eskilstuna, packade upp väskorna och började arbeta. Dom bildade familj innan dom var tjugofem och började spara till teven, husvagnen och huset.

Dom tillhör den tunga industrin, exportindustrin, K-sektorn och allt vad den nu kallats. Den sektor som skapade Sveriges välstånd, som skjutsade BNP i höjden och finansierade byggandet av välfärdssamhället.

Sedan dess har samhället ändrats snabbt: Antalet jobb inom industrin minskar. I dag är bara drygt 20 procent av Sveriges

OCH KENT

ÅRET VAR
1998

Produktion, fast den inte går att räkna i kilo eller meter.

Markus berättar om sin far, "en hård tystlåten finne", han pratar inte så mycket om framgångarna, men skivan står i bokhyllan. Han har köpt den själv, för att stödja "pojarna".

Harris mor har en klippbok, fylld av klipp med Kent. "Jag tror att hon är stolt – till 90 procent."

Det är som Sami säger: "Det går inte riktigt att förklara, den värld vi lever i är så annorlunda jämfört med deras."

Föräldrarna kom till Eskilstuna, packade upp väskorna och började arbeta. Dom bildade familj innan dom var tjugofem och började spara till tv:n, husvagnen och huset.

Dom tillhör den tunga industrin, exportindustrin, K-sektorn och allt vad den nu kallats. Den sektor som skapade Sveriges välstånd, som skjutsade BNP i höjden och finansierade byggandet av välfärdssamhället.

Sedan dess har samhället ändrats snabbt: Antalet jobb inom industrin minskar. I dag är bara drygt 20 procent av Sveriges befolkning sysselsatta i industrin, det kan sjunka till sex procent, enligt experterna.

Sönerna tillhör framtiden, det där nya som debatteras på tidningarnas kultursidor: informationsamhället, MTV, datorer, faxmodem, internet, kabel-tv.

AB Kent omsatte 2,6 miljoner enbart på sommarturnén 1997. Det är ett företag som sysselsätter tjugo personer på heltid och många andra på deltid.

Precis som den gamla exportindustrin, där föräldrarna arbetade, är Kent ett resultat av några unga, drivna män med massor av idéer. Det som nu växer till ett mindre företag var för bara fem år sedan några unga killar i en liten replokal.

På fem år, från 1991 till 1996, har svensk underhållningsindustri växt från ett par miljarder kronor i omsättning, till 13 miljarder, enligt Månadens Affärer.

ENLIGT EN ny undersökning från musikbranschens organisationer tjänade Sverige 1,5 miljarder kronor enbart på musikexporten 1995. Somliga menar att den verkliga summan är flera gånger större, men det är svårt att uppskatta eftersom flera av dom stora banden slussar pengarna vidare till skatteparadis.

Om man håller sig till den lägre siffran

motsvarar musikexporten ganska exakt värdet av Sveriges export av läsk och alkohol eller vapen och ammunition förra

året. Inga häpnadsväckande summor; stora svenska exportföretag som Volvo säljer för 40 miljarder om året utomlands. Å andra sidan kan musikbranschen nu hävda att Sverige är världens tredje största musikexportland efter USA och Storbritannien.

Den här vardagen i den nya svenska ekonomin minskar trycket mot baren i slutet av konserten. Någon stapplar ut mot toaletterna, två tjejer tränger sig fram mot scenen. Joakim Berg flödar av svett vid scenkanten, någon skriker "Gravitation" och Kent drar igång tredjelåten från cd:n *Verkligen*, följd av en b-sida och "747" från *Isola*. Det är tätt, högt, men kristallklart. Perfekt mixat, avvägt och levererat.

Jag står med en halvdrucken öl i handen och tänker på jugoslaven jag träffade för några år sedan. Han kom till Sverige

ungefär samtidigt som Kents finska föräldrar och hamnade vid en svarv på Asea i Västerås. "Det är sådana som jag som skapat Sverige", sa han.

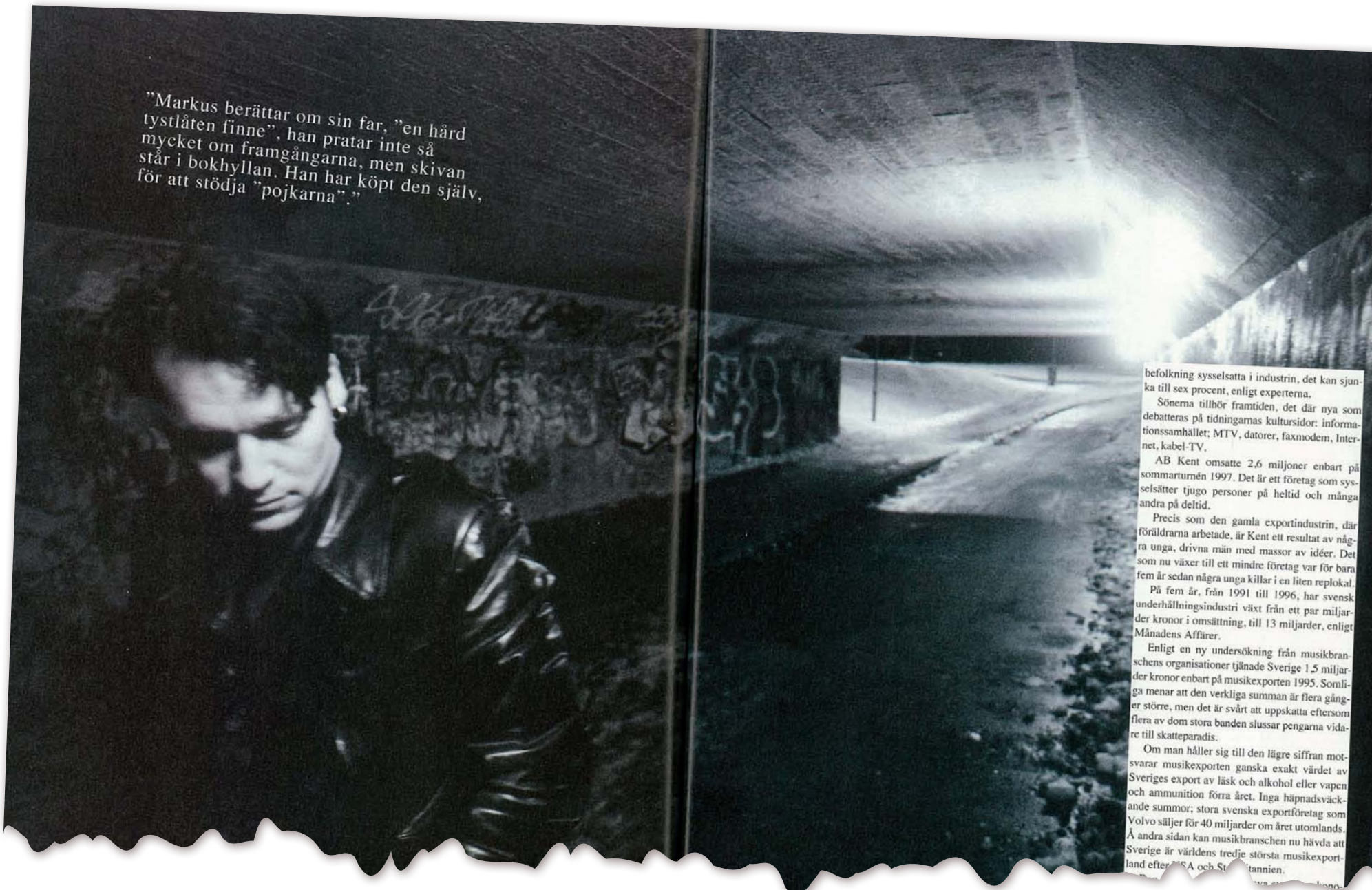
Som han såg det var svarven själva fundamentet i industrins näringskedja och svarvaren att likna vid en konstnär: en skicklig yrkesman som använde syn, hörsel och känsel för att kontrollera sitt ämne – ögonmått som kunde konkurrera med de mest sofistikerade instrumenten, hörsel som kunde höra hur skäret tog i spåren, händer som kände hur värmen påverkade ämnet.

Yrkesskickligheten lever vidare inom den nya ekonomin. Ett felaktigt ackord kan förändra en bild, förstöra en uppbyggd stämning. Det gäller att ligga rätt i förhållande till publiken, ge allt under den där timmen på scenen och hamna i rätt känslomässiga skärspår.

Blåställen är utbytta mot kostymer och amerikanska Carhartt-kläder. Svarven har blivit en gitarr. Visst kan man göra en ritning över en bra rocklåt, med ackord och allt, men sedan kan man bygga låten på tusen olika sätt, där varje version är den andra lik, till det yttre, men där stämningarna och därmed kvaliteten växlar.

Det finns yrkeshemligheter, naturligtvis, små specialiteter och rutiner att ta ▶

”
Att välja musiken var så långt bort från familjens verklighet att det inte ens var ett uppror. Snarare som om han kommit hem en dag och sagt: 'Jag ska åka till månen.'

"Markus berättar om sin far, "en hård tystlåten finne", han pratar inte så mycket om framgångarna, men skivan står i bokhyllan. Han har köpt den själv, för att stödja "pojarna"."

befolkning sysselsatta i industrin, det kan sjunka till sex procent, enligt experterna.
Sönerna tillhör framtiden, det där nya som debatteras på tidningarnas kultursidor: informationssamhället; MTV, datorer, faxmodem, Internet, kabel-TV.
AB Kent omsatte 2,6 miljoner enbart på sommarmånaden 1997. Det är ett företag som sysselsätter tjugio personer på heltid och många andra på deltid.
Precis som den gamla exportindustrin, där föräldrarna arbetade, är Kent ett resultat av några unga, drivna män med massor av idéer. Det som nu växer till ett mindre företag var för bara fem år sedan några unga killar i en liten replokal.
På fem år, från 1991 till 1996, har svensk underhållningsindustri växt från ett par miljarder kronor i omsättning, till 13 miljarder, enligt Månadens Affärer.
Enligt en ny undersökning från musikbranschens organisationer tjänade Sverige 1,5 miljarder kronor enbart på musikexporten 1995. Somliga menar att den verkliga summan är flera gånger större, men det är svårt att uppskatta eftersom flera av dom stora bänden slussar pengarna vidare till skatteparadis.
Om man håller sig till den lägre siffran motsvarar musikexporten ganska exakt värdet av Sveriges export av läsk och alkohol eller vapen och ammunition förra året. Inga häpnadsväckande summor; stora svenska exportföretag som Volvo säljer för 40 miljarder om året utomlands. Å andra sidan kan musikbranschen nu hävda att Sverige är världens tredje största musikexportland efter USA och Storbritannien.

► till de där kvällarna när inspirationen tagit slut. Men till slut handlar det alltid om hårt arbete.

Joppa rock'n'roll.

DET REGNAR UTANFÖR bilrutan och vi kör Torshällavägen mot stan och passerar Harri Mäntys evighetsjobb i Årby. Det är mer än ett dussin huskroppar i rak miljonprogramsarkitektur; "ett av de mest konsekvent genomförda miljonprogramsområdena", enligt Eskilstuna-Kuriren. Det är raka linjer och lättjobbade material, men enorma ytor att putsa, spackla och måla.

I tre år putsade Harri Mänty fasader på längden och tvären. Han var nitton år, hade gått ut gymnasiet bygg- och anläggningstekniska linje som murare, och var redan en erfaren musiker. Några år tidigare hade han spelat hardcorepunk med bandet No Security och turnerat runt Europa. Nu stod hans tillvaro i väntläge – jobba eller spela? Kropparbetet låg i släkten. En bror jobbar i skogen, liksom alla småbröderna. Alla har skogshuggarnas adelsmärke: ett ärr på smalbenet.

Att välja musiken var så långt bort från familjens verklighet att det inte ens var ett uppror. Snarare som om han kommit hem en dag och sagt: "Jag ska åka till månen."

Harri hamnade i Eskilstuna efter att föräldrarna skilt sig i Hallstahammar. Mamma Pirkko tog Harri och hans fem syskon och flyttade till en lägenhet i Skiftinge, i utkanten av Eskilstuna. Hon jobbade först som hemsamarit, sedan som montör på Tång-Lindströms.

Det var ett hårt liv och hon drömde om något bättre för sin son.

Han drömde, han också, medan han putsade fasaderna i Årby och tittade ut över Eskilstuna. Och det skulle dröja

ytterligare fem år innan han började med musiken på heltid.

Ungefär samtidigt som Harri snyggade upp miljonprogrammet träffades Sami Sirviö och Joakim Berg i en replokal i Balsta musikhus. Dom hade bestämt sig för att bilda band. Jocke hade texter och idéer till låtar. Det var i brytningen mellan åttio- och nittio-tal och tre år innan Kent skulle ta beslutet att flytta till Stockholm och satsa på musiken på heltid.

Jocke arbetade på Tunafors sjukhem. Där träffade han Markus Mustonen. Han fick erbjudandet att börja spela trummor, så han köpte sig ett rött Pearl trumset på avbetalning.

Nu tog bandet större delen av fritiden. Det var slut på plinkandet. Tonåren var över och om det skulle ske, skulle det ske nu. Det var en medveten satsning, bort från föräldrarnas liv till något annat, vad visste dom inte riktigt.

Sami hade gått el- och teleteknisk linje på gymnasiet och arbetat på en liten mekanisk verkstad bredvid Däck-Hämmi i Torshälla.

I början av 1990-talet bytte han till Avesta-Nyby. Han var utbildad på svets och gick i personalpoolen. Det var ett bra jobb, för bra betalt. Lätt att bli kvar och låta åren gå.

För många av hans kamrater var det fullkomligt självklart att skaffa sig ett jobb direkt efter skolan och sedan gå den vanliga vägen med familj och hus. Det var så självklart att få tänkte tanken att det kunde vara annorlunda. Den som

inte ville leva enligt systemet eller som av någon anledning inte passade in hamnade ohjälpligt utanför.

Dom som känner Joakim Berg från tonåren berättar om en kille på kanten, en udda människa, på bristningsgränsen med musik, tankar, nojor, idéer och stämningar. En särpling i industristadslunken, dömd till utanförskap och annorlundahet.

Som barn till finska arbetskraftsvandrare fanns ett annorlunda utanförskap: föräldrar som inte behärskade språket, skolgången i finska klassen, hemspråksundervisningen och vetskapen att man var son till en importerad "finnpajare". Finnarna bildade ett tystlåtet kollektiv, tog dom skitigaste jobben, körde sina raka ackord, köpte bilen och handlade regummerade vinterdäck hos Hämi.

Klart att eskilstunaborna drog dom gamla vanliga vitsarna om kusinerna från landet:

"Har du hört den där om finnen som dömdes för dråp?"

"Nej."

"Jo, vid rättegången sa han: 'Jak bara stod och petade naklarna med 'niven när han kām å sprang raaakt på mej – fjårtån gånger!' "

eller:

"Vet du vilken dag som är finska nationaldagen?"

"Nej."

"Skärtorsdagen."

Historierna alla berättat eller hört. Harri minns fotbollsmatcherna mellan finnar och svenskar på skolgården. Träf-

”
Det finns musikskribenter som klagar över att Kents texter är omöjliga att förstå.

fade man inte bollen kunde man alltid sparka någon svenne på knät.

Markus berättar hur han korsade språken och slutade prata vid fem års ålder. Han blev helt tyst, visste inte vilket språk han skulle välja. Föräldrarna blev förskräckta och satte honom på svenskt daghem och svensk skola. Sonen skulle bli en äkta "ruotsi".

Men den som fötts annorlunda blir aldrig helt anpassad. Det finns musikskribenter som klagar över att Kents texter är omöjliga att förstå. Det påminner mig om Postens gamla reklamkampanj: "Skriv som du talar". Reklamkampanjerna hade lika gärna kunnat lägga till "... och som du växt upp."

När Oasis släppte sitt andra album *Morning Glory* skrev den brittiska musikjournalisten Steve Sutherland att texten till deras stora hit "Wonderwall" var rena "nonsens" och att hela låten var "prentiös". I dag säger han:

"Jag hade ingen aning om Wonderwalls sprängkraft. Det blev en sång för alla dom som växt upp med ecstasy, rave, dansmusik och kände sig främmande för allt det som hände runt omkring dom. Det enda dessa människor ville, var att befinna sig i ett rum med en massa andra människor som kände samma sak. För dom var Wonderwall ett slags kitt. Det var en låt som gjorde att dom kunde krama varandra, en allsång i varje pub, klubb, disco, skola, lekpark och pensionärshem över hela landet."

Det är inte musiken eller texten som gör att Kent sålt 80 000 exemplar av *Isola* och toppat försäljningslistorna – det är hela det som med ett fint ord kallas "kontext".

Ett band är inte bara det dom spelar och sjunger, dom är en del av ett helt sam-

Det är som Sami säger: "Det går inte riktigt att förklara, den värld vi lever i är så annorlunda jämfört med deras."

flödar av svett vid scenkanten, någon skriker "Gravitation" och Kent drar igång tredjelåten från cd:n "Verkligen", följt av en b-sida och "747" från Isola. Det är tätt, högt, men kristallklart. Perfekt mixat, avvägt och levererat.

Jag står med en halvdrucken öl i handen och tänker på jugoslavien jag träffade för några år sedan. Han kom till Sverige ungefär samtidigt som Kents finska föräldrar och hamnade vid en svarv på Asea i Vilsterås. "Det är sådana som jag som skapar Sverige", sa han.

Som han såg det var svarven själva fundamentet i industrins näringskedja och svarvaren att likna vid en konstnär: en skicklig yrkesman som använde syn, hörsel och känsel för att kontrollera sitt ämne; ögonmått som kunde konkurrera med en fästikerade inspektör, hörsel som kunde höra en händelse på hundra meter, händer som kunde hålla ett verktyg i ett ögonkast.

Yrkeskickligheten lever vidare inom den nya ekonomin. Ett felaktigt ackord kan förändra en bild, förstöra en uppbyggd stämning. Det gäller att ligga rätt i förhållande till publiken, ge allt under den där timmen på scenen och hamna i rätt känslomässiga skärpsår.

Biliställen är utbytta mot kostymer och amerikanska Carhartt-kläder. Svarven har blivit en gitarr. Visst kan man göra en ritning över en bra rocklåt, med ackord och allt, men sedan kan man bygga låten på tusen olika sätt, där varje version är den andra lik, till det yttre, men där stämningarna och därmed kvaliteten växlar.

Det finns yrkeshemligheter, naturligtvis, små specialiteter och rutiner att ta till sig där kvällarna när inspirationen tagit slut. Men till slut handlar det om hårt arbete.

manhang, där scenframträdande, klädsel, attityd och – slutligen – härkomst spelar in. Kontexten tar vid där textraderna slutar. Oasis har Manchester och sitt utanförskap bakom Wonderwall, Kent har Eskilstuna och Isola (som betyder ö på italienska). "Same, same but different", som gatuför-säljarna i Thailand brukade säga.

Vi åker vidare i kontexten: Krusbärskolan i vid Torshällaån, där Sami och Markus gick i skolan. Tunafors sjukhem, Nybys jättelika och ödliga industriområde, Torshällaparken, där familjen Sirviö övernattade sin första natt tillsammans i Sverige, torget i Torshälla med Systembolaget och Ica, strategiskt placerade mitt emot varandra.

Där ligger Mälärbaden, Torshällas svar på Lidingö och hemvist för popgruppen Yvonne (och en helt annan kontext). Vi passerar Kyrkskolan, där Eskilstunas internationellt mest kända dancing queen, Anni-Frid Lyngstad, lärde sig skriva och räkna.

"Fast sedan bodde hon visst i ett hus på Västeråsvägen, med den där matthandlaren Ragnar", säger någon av killarna från baksätet.

Också ett slags kontext.

MÅNDAGEN DEN FJÄRDE december träffades åtta män och en kvinna i ett av Sandvik Öbergs sammanträdesrum. Metallklubbens ordförande Sivert Bergh var inställd på att tala om den automatiska packningsmaskin som klubben sedan länge krävt. Frågan hade diskuterats förra styrelsemötet, utan resultat. Nu hade Sivert Bergh och klubbkassören Helmy Johansson förberett en reservation.

Styrelsens ordförande Göran Gezelius satte sig vid ena kortändan av bordet och bläddrade i några papper. När formalian

var avklarad gjorde han en kort paus. Sedan sa han lugnt och sakligt: "Sandvik vill utreda filverksamhetens fortsatta struktur."

Medan Gezelius pratade började tankarna snurra i Sivert Berghs huvud. Alla i rummet visste vad en sådan utredning betydde: nedläggning.

Sivert Bergh gick igenom argumenten för sig själv. Det var bara inte möjligt! Fil-Öbergs var ju lönsamt.

Men Sandvik flyttade tillverkningsenheten till Portugal. Det handlade om det som på fackspråk heter "synergieffekter", samordning, och aktieägarnas krav på ökad lönsamhet.

Filarna var redan i slutet av 1980-talet en liten, udda produktion i Eskilstuna. I stora Sandvik utgjorde den bara en halv procent. Men den var en viktig del av den tradition och stolthet som fanns i industristaden Eskilstuna. För att göra en bra fil krävdes en skicklig yrkesarbetare samlade tillgångar: stadiga händer och ryggmärgskänsla. Verktyget fick inte vara för sprött, inte för hårt.

I gamla dagar värmdes smeden sin huggna fil i glöden på en ässja. När den fått sin rätta körsbärsröda färg doppades den i en vattenhink och fick sin hårdhet.

Nu tömdes den röda tegellängan vid järnvägsstationen på maskiner och yrkeskunnande. Fabrikör C O Öbergs gamla

Det regnar utanför bilrutan och vi kör Torshällavägen mot stan och passerar Harri Mäntys evighetsjobb i Årby. Det är mer än ett dussin huskroppar i rak miljonprogrammsarkitektur: "ett av de mest konsekvent genomförda miljonprogramsområdena", enligt Eskilstuna-Kuriren. Det är raka linjer och lättjobbat material, men enorma ytor att putsa, spackla och måla.

I tre år putsade Harri Mänty fasader på längden och tvären. Han var niton år, hade gått ut gymnasiet bygg- och anläggningsvetenskapliga linjen som murare, och var redan en erfaren musiker. Några år tidigare hade han spelat hardcorepunk med bandet No Security och turnerat runt Europa. Nu stod hans tillvaro i väntläge: jobba eller spela? Kropparbetet låg i släkten. En bror jobbar i skogen, liksom alla morbröderna. Alla har skogshuggarnas adelsmärke: ett ärr på smalbenet.

Att välja musiken var så långt bort från familjens verklighet att

det inte ens var ett uppror. Snarare som om han kommit hem en dag och sagt: "Jag ska åka till månen."

Harri hamnade i Eskilstuna efter att föräldrarna skilt sig i Hallstahammur. Mamma Pirkko tog Harri och hans fem syskon och flyttade till en lägenhet i Skifvinge, i utkanten av Eskilstuna. Hon jobbade först som hemsamarit, sedan som montör på Tång-Lindströms.

Det var ett hårt liv och hon drömde om något bättre för sin son. Han drömde, han också, medan han putsade fasaderna i Årby och tittade ut över Eskilstuna. Och det skulle dröja ytterligare fem år innan han började med musiken på heltid.

Ungefär samtidigt som Harri snyggade upp miljonprogrammet träffades Sami Sirviö och Joakim Berg i en replokal i Balsta musikhus. Dom hade bestämt sig för att bilda band. Jocke hade texter och idéer till låtar. Det var i brytningen mellan åtio- och nit-

Hantverksskickligheten lever vidare och ända sedan mitten av sjuttioalet har den nya musikindustrin vuxit fram i replokaler, på klubbar, festivaler och med hjälp av lokala skivbolag.

filstillverkning från 1850 lades till historien. Efter 140 år.

Det var inte den första nedläggningen, och inte den sista. Under 1990-talet har industrin i Eskilstuna gått igenom samma hårda rationaliseringar som i övriga Sverige.

Resultatet är detsamma som i resten av landet: arbetslöshet, utslagning och konfrontationer. När en gammal struktur faller samman fylls hålet först med hopplöshet, sedan med hat. Nynazisterna finns här, precis som i grannstaden Västerås. Det finns slutna motorcykelgäng, men mest av allt finns Wonderwalls, osynliga murar mellan folk och folk. Isola är ingen vacker ö, utan ett segregerat stadslandskap.

När Margareta Forsberg lämnade sin post som biträdande kommundelschef i Kafjärden-Skifvinge varnade hon kommunstyrelsen i Eskilstuna: "Det finns en social bomb tickande i invandrartäta bostadsområden som Skifvinge och Årby."

I Harry Mäntys gamla hembygd är arbetslösheten hög och en fjärdedel av invånarna beroende av socialbidrag. Fattig-Sverige går i repris och den gamla rutinen "efter skolan väntar bruket" har upphört. Det finns inte längre någon gyllene medelväg till "söpa villa och Volvot".

Men hantverksskickligheten lever vi-

dare och ända sedan mitten av sjuttioalet har den nya musikindustrin vuxit fram i replokaler, på klubbar, festivaler och med hjälp av lokala skivbolag. I dag finns cirka två hundra band i Eskilstuna. Nyligen utnämndes kommunen till Popstad 1998.

Utanförskapet har förvandlats till en tillgång. Kantmänniskorna har lyfts in över muren.

Samma dag som Kent spelar på Stinsen tilldelas gruppen ett nytt musikpris av kommunen. Kommunalråden Kristina Eriksson och Hans Ekström håller tacktal och bjuder på buffé. Kristina Eriksson säger: "Jag tror att musiken i många avseenden är en underskattad näringsgren. Vi kan ju numera peka på en rad svenska exportframgångar."

På festen efter spelningen blir det trångt i logen. Det är kompisar från förr. En del har funnits där hela tiden, andra halkar in på ett bananskal, viftandes med ID-kort till vakten för att bevisa sin existens efter högstadiet.

Festen fortsätter till nio på morgonen, sedan är det fyra timmars sömn innan den här intervjun börjar. Sent på eftermiddagen är jobbet klart och Sami Sirviö har just satt sig till bords på en pizzeria. Då ringer Markus Mustonens telefon:

"Va, jaha, fest..."

Han viker ihop mobilen och tittar trött på Sami Sirviö och Harry Mänty: "Det är fest på Blå ikväll."

Dom suckar. Det går dom på nerverna ibland, men man håller ihop, för man är finnar, och man är van med knappa förhållanden. Klagan är för bortskämda svenskar och gnällkärningar, en finne med rötter i skogslänet håller käft och spelar på.

Joppa rock'n'roll.

Jonas Hållén

SOMMAR- NYTTT

från varuhuset

HÅRBORSTE I VAXAD BOK
MED PINNAR AV TRÄ
159 kr

DISKBORSTE LOLA I
BOK OCH TAGEL
79 kr

BAMBUTANDBORSTAR
4-PACK
179 kr

DISKDUK AQUA
89 kr

VÄXBO LIN
DISKTRASOR
99 kr

VOLTAIC USB
TOUHLIGHT
349 kr

SIGG TERMOS 0.5L
THERMO BOTTLE 6HR
349 kr

KÖKSREDSKAP
3-PACK BAMBU
199 kr

ETON BOOST8400
BACKUP BATTERY PACK
899 kr

VOLTAIC 6W SOLCELLS-
LADDARE KIT
899 kr

Köp på **VARUHUSET.ETC.SE**

BOKHÖSTEN ÄR HÄR

Poesi, humor och personliga berättelser. Höstens bokskörd har någonting för alla. Dagens ETC tipsar om några av guldkornen.

November

Mo Yan
Grodor (Tranan)

2012 års nobelpristagare Mo Yan är tillbaka i sin karaktäristiska storslagna stil. I nya romanen Grodor berättar han om Kinas enbarnspolitik ur en barnmorskas perspektiv.

Oktober

Karen Bao
Uppstigandet (Modernista)

I Uppstigandet, Karen Baos första bok i fantasy-ungdomsserien The Dove Chronicles, möter vi 15-åriga Phaet som levt hela sitt liv i en koloni på månen. När hennes mamma arresteras har hon inget annat val än att ta värvning i milisen för att befria modern och rädda sina yngre syskon.

September

Erik de la Reguera
Gränsbrytarna (Norstedts)

- Globaliseringens följder ställs på sin spets i Erik de la Reguera reportagebok om tre papperslösa migranter på väg mot USA och Europa. Genom en djupdykning i migrationens och nationalismens historia finner han att vår besatthet av geografiska gränser är förhållandevis ny och tätt sammanbunden med nationalismens uppsving.

September

Sven Bertil Bärnarp
Medelålders Plus, del 6 (Kartago)

- Symboler i en dödsannons, barnbarnens lekar, blompys-sel och städning på vinden. Sven Bertil Bärnarp formulerar humor i allt som rör vardagslivet och har gjort sig populär i allt bredare åldersgrupper. Serien syns i dag i ett 30-tal dagstidningar.

September

Sara Stridsberg (stora bilden)
Beckomberga – ode till min familj (Albert Bonniers)

- Mentalsjukhuset är både en monstruös ängel och en gammal utopi i Sara Stridsbergs nya roman. Om kärlekens gravitation och önskan att hålla kvar någon i ljuset trots att den aldrig har trivts där. Stridsberg har tidigare berättat att pappan var inskriven på Beckomberga några månader efter ett självmordsförsök.

September

Marcus Priftis
Det otäcka könet (Leopard)

- Kulturskribenten Marcus Priftis (som intervjuas på sidan 27) analyserar manlighetens myter, mekanismer och motsättningar med utgångspunkten att det är dags för ett nytt manlighetsideal. Om hur jakten på att vara man riskerar att förstöra livet för både männen och deras omgivning.

Oktober

Elisabeth Dunker
Fine Little Day (Natur & Kultur)

- Den internationellt uppmärksammade bloggen Fine Little Day kommer ut i bokform och bjuder på ett hopplock av Elisabeth Dunkers hemsläpade samlingar. Inspirerar till saker du kan göra själv: måla porslin, göra pärlkorgar och trycka kuddfodral.

September

Liv Strömquist
Kunskapens frukt (Galago)

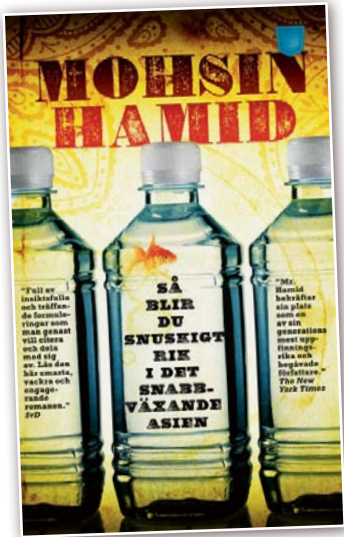
- I Kunskapens frukt undersöker Liv Strömquist det som brukar kallas "det kvinnliga könsorganet". Genom gamla greker, Magnus Uggla, Törnrosa och Sigmund Freud söker den populära serietecknaren svar på varför mänskligheten har en så komplicerad relation till just denna kroppsdel. Lika delar historisk analys och vansinniga skratt utlovas.

Augusti

Kristian Lundberg
Vi är de döda, nu snart (Wahlström & Widstrand)

- Det personliga och det politiska möts i Kristian Lundbergs nya diktsamling. Verkligheten blir kristallklar när en vän dör och frågan om vilken plats en människa får ta kommer direkt.

Under sommaren publicerar Dagens ETC
Mohsin Hamids hyllade roman i sin helhet.

Så blir du snuskigt rik i det snabbväxande Asien

En roman av: Mohsin Hamid
Översättare: Rebecca Alsberg
Förlag: Natur & Kultur

”VI ÄR ARBETSFRIA”

UTDRAG UR KAPITEL 11: ”FOKUSERA PÅ FUNDAMENTALA VÄRDEN”

Del 27.

Du hör rapporter om att grundvattenytan fortsätter att sjunka, medan många miljoners törst driver stålborr efter stålborr allt djupare ner i akviferen för att fylla oräkneliga läckande rör och droppande otätade kanaler, förhållanden som du är synnerligen bekant med och som du har profiterat på, men som nu på sina ställen bidrar till en märkbar uttorkning av jorden, till en omvandling av fuktig, bördig, blandad jord till sprucken, snustorr ren sandmark. Under tiden tycks liknande försök, såväl officiella som icke, vara på gång för att torka ut samhället som sådant, bland annat genom insmugna restriktioner för helgdagar och allmän nöjeslystnad, med liknande resultat, det vill säga sprickor, dessa vidgande klyftor som är påfallande mellan unga människor, som i dina ögon förefaller vara mer splittrade än någonsin, uppdelade i mängder av obegripliga stammar, som tillkännager sin tillhörighet med bildekaler, en naken axel, eller någon mystisk avart av ansiktsbe håringens vedertagna varianter.

Ofta, när du ger dig ut på gatorna i något ärende, vet du inte vem som står för vad i detta gytter. Och inte heller blir du övertygad om att de själva egentligen vet vad de står för bakom alla poser de intar, inte mer än vad du gjorde i deras ålder. Men det du definitivt uppfattar, det som är omisskännligt, är en växande jättevåg av frustration och vrede och våld, som delvis fötts ur den vidgade insyn som dagens fattiga har i de rikas värld, där de står med näsorna tryckta mot det rena fönster mot välståndet som den allestädes närvarande televisionen tillhandahåller, och delvis ur den förändrade mentalitet som är

följden av en positiv förskjutning på utbudskurvan för eldvapen. Ibland när du iakttar blickarna som följer en svullen stadsjeep när den vräker sig fram på en trång gata, känner du nästan lättnad över att redan ha blivit fråntagen din förmögenhet.

Om jag nu, medan jag skriver, inte kan vara säker på att du inte hade den blekaste aning om hur nära du är den söta flickan, verkar det ändå mest logiskt att det är så det ligger till. Hon bor ungefär trettio minuter fågelvägen från ditt hotell, men eftersom en stadsfågel gärna flyger i kringelikrok och tar många raster, är hon kanske inte så långt bort, eller så är hon kanske mycket längre bort. Hon äger ett litet hus som hon också är hyresvärd för, hon hyr nämligen ut sina två gästrum, under gängse marknadspris, till två kvinnor, den ena sångerska, den andra skådespelerska, båda i början av sin karriär och utan riktig framgång än för någon av dem. Med hyresintäkterna som tillskott till sitt sparkapital klarar sig den söta flickan ganska bra.

Kanske är det de envist skärande huggen i höften som gör att hon inte ger sig ut på stan lika ofta som hon gjorde förr. Hon överlåter det mesta av hushållssysslorna till sitt alltiallo, en späd liten man i medelåldern som lagar mat, kör bilen, handlar och bor i pigkammaren intill köket. Dock tar hon dagligen en promenad i sin favoritpark, i långsam takt men rak i ryggen, på kvällarna när det är sommar och höst, och på morgnarna när det är vinter och vår, då hon med synnerlig förtjusning betraktar de unga kärlekspar som träffas där för skyndsamma och förstulna möten innan de infinner sig i skolan eller på arbetet.

Hemma ser hon på film och framför allt lyssnar hon på radio, ofta vrider hon upp volymen så högt att hennes

hyresgäster blir lite roade och kan ta en paus i sitt stressade liv för att småprata med henne en stund medan hon nickar i takt med basgången och blossar på sin cigarett. Ibland vill någon av dem spela upp sitt senaste verk, en videosnutt eller en demo med en låt, men det händer sällan. Hon blir aldrig inbjuden till en inspelning eller till en ljudstudio. Hennes hus ligger längst in på en återvändsgata, och från sin salong en trappa upp kan hon se hela gatan bort, förbi en rad butiker och restauranger till ett telekomcenter varifrån röda och vita master mäktigt reser sig, högt över parabolantennerna, som elektromagnetiska rundhulter avsedda att navigera bland molnen. Hon köpte huset för utsiktens skull.

Av naturen har hon inte den läggningen att hon hänger sig åt nostalgi, snarare tvärtom. Hon vägrar besöka metropolen vid kusten där hon tillbringade så många fruktbara år. Inte heller känner hon för att skrapa ihop sina sista slantar till att, som en tillfällig lösning, avlöna en ny assistent som kunde översätta och underlätta för henne, och därmed möjliggöra en vacker final på hennes älskade utlandsresor. Som hon ser det markerar hennes återkomst till den region där hon föddes en definitiv brytning med de tider som nyligen flytt.

Och ändå, om det nu beror på hennes tilltagande ålder eller de märkliga ekon som staden klingar av genom sina associationer till hennes barndom, märker hon att hon ofta dras in i oväntade tankebanor, fukten på en fingerpets som torkat av droppar på ett vattenglas påminner henne om en vänlig och numera avliden fotograf till exempel, en plötslig vindil över balkongen frammanar ett party på stranden för länge sedan. Närvarande och vaken

FAKTA

MOHSIN HAMID

Född: 1971

Bor: Lahore, Pakistan där han är född.

Gör: Författare som studerat ekonomi vid Harvard- och Princetonuniversiteten i USA. Han har arbetat som managementkonsult i New York och som frilansjournalist i Pakistan. Efter att många år boendes i både New York och London flyttade han 2009 tillbaka till Lahore.

Böcker utgivna på svenska

- Nattsvärmare, 2004
- Den ovillige fundamentalisten, 2007
- Så blir du snuskigt rik i det snabbväxande Asien, 2013

Så blir du snuskigt rik i det snabbväxande Asien

Om boken: Är en roman som lånat självhjälpbokens form och beskriver i tolv kapitel hur du tar dig från extrem fattigdom till snuskig rikedom. Berättelsen handlar om en pojke som föds på landsbygden i ett land som kan vara Pakistan. Att stanna i byn skulle innebära ett hårt, fattigt liv och mest troligt ett för tidigt slut. Men huvudpersonen har ett annat öde framför sig: Att bli snuskigt rik. Men det kräver uppoffringar. Han flyttar till stan, utbildar sig, arbetar hårt och bygger upp ett affärsimperium genom att hörsamma berättarens råd: "undvik idealister", "var beredd att ta till våld" och, viktigast av allt, "bli inte kär". För det här är också en historia om kärlek, om en pojke och en flicka som livet igenom har en stark längtan till varandra och vars vägar korsas gång på gång.

i ena ögonblicket kan hon, vilket hon inte alls är van vid, mycket väl ha försjunkit i dagdrömmar i nästa.

Ni möts igen på ett apotek, ett trångt minivaruhus tramat med förpackningar som inte är mycket större än tändsticksaskar, vita de flesta av dem, med så liten text att den inte går att läsa ens om man kisar, och emellanåt, skimrande förseglingar med äkthetshologram som glänser som fisk i solen. Du tar dig fram steg för steg mot disken, knuffad av dem som är fräcka nog att tränga sig i kön, och förlitar dig på främlingar som känner till dig och är artiga nog att vänta. Längre fram ser du en gestalt vända sig om efter att ha betalat för sitt inköp, en gestalt du tycker dig känna igen och du grips av en våldsam sinnesrörelse. Känslan gränsar till panik, och du funderar faktiskt på att stoppa ner ditt recept i fickan igen och skynda mot utgången.

Men du står emot. När gestalten närmar sig rynkar hon ögonbrynen.

»Är det du?« frågar hon, och inte för första gången i sitt liv.

Du stöder dig på käppen och granskar den vissnade kvinnan som står framför dig.

»Ja«, säger du.

Ingen av er säger något. Långsamt skakar hon på huvudet. Hon lägger sin hand på din, hennes hud är len och sval mot dina knogar.

»Ser jag lika gammal ut som du?« frågar hon.

»Nej«, säger du.

»Jag trodde du var en ärlig pojke.«

Du ler. »Inte alltid.«

»Vi måste gå och sätta oss någonstans.«

Bredvid apoteket ligger ett kafé, uppenbarligen del av

en kedja och hemsökt av ett franchisekoncepts konstgjorda charm, med sina till synes slumpvis hopplockade soffor och stolar och bord, helt enligt den preciserade och målstyrda plan som återfinns under upplevelsesektionen i varumärkesstrategernas policypärm. Möblemanget och övrig inredning väcker minnen av svunna tider. Musiken, matsedel och de iögonfallande priserna är i högsta grad samtida. För kapitalstarka yngre kunder är kanske effekten trevlig, den för dem bort från gatan i just detta kvarter till ett riktigt rike befolkat av människor i mångt och mycket lika dem själva, som sträcker sig över hela det snabbväxande Asien, ja rentav över hela planeten. Men för dig, som minns att det var en fruktförsäljare som stod på exakt den här plätten fram till bara för några månader sedan, skulle den falska patinan över hela stället te sig desorienterande. I normala fall. I dag lägger du inte märke till det.

Till teet pratar du och den söta flickan om saker som gamla ex brukar prata om när de ses igen efter ett halvt liv, nämligen hälsan, karriärens uppgång och fall, gemensamma minnen, ja, och det senare ofta med ett skratt, liksom era nuvarande tillhåll, och i förbigående, så i marginalen att det bara blir som att snudda vid det, huruvida ni för tillfället är singlar. Er kypare är taktfull, han ser ett äldre par som sitter framåtlutade, försjunkna i samtal, vilket givetvis är vad även du ser, bara det att det inte är allt du ser, för du ser också, som en skuggbild över den söta flickans krympta figur eller kanske snarare flimrande inuti den, ett resligare, starkare, mer lustfyllt väsen, lycklig i ögonblicket, som ännu kan dansa i ett fuktigt öga.

»Så märkligt det känns att säga pensionerad«, säger den söta flickan och dricker upp sitt te.

»Nej, vi är arbetsfria«, rättar han henne. »Det låter mer levande än pensionerad.«

»Söker du arbete?«

»Nej.«

»Pensionerad då alltså.«

Du håller upp två glas vatten.

»Du borde ha en anställningsintervju med mig«, säger du och räcker henne det ena glaset. »Sedan kan jag intervjua dig. Och sedan blir vi arbetsfria.«

Hon tar en klunk. »Förutsatt att ingen av oss får jobbet.«

Du ringer henne dagen därpå och under de följande veckorna träffas ni en hel del, går ut och äter en kväll, en annan viker ni av in i en park där ni långsamt strosar omkring. Ni utforskar stadens naturhistoriska museum och den fränt doftande djurparken, sevärdheter som du senast besökte när din son gick i skolan. I djurparken förvånas du över att biljetterna är så billiga och ännu mer över att anläggningen är så stor, den känns större än du minns den fast du hade väntat dig motsatsen. Den söta flickan fascinerar av voljären, du av flodhästarna som prudentligt glider ner i en lerpöl från gräsvallen i sin inhägnad. Hon gör dig uppmärksam på det stora antalet unga män som är här, med brytningar och dialekter som ofta härstammar från avlägsna provinser. Roade och förundrade ropar de åt djuren, om de inte sitter i klungor på bänkarna som står överallt och har det skönt i skuggan. Djurparken har skyltar som berättar om det dagliga kostintaget för dess mest prominenta skyddslingar, och det händer ibland att en läskunnig besökare läser högt för sina kamrater om de fenomenala mängder föda som krävs för att hålla en viss best vid liv. **Fortsättning följer...**

Spara i solceller

Med bankgaranti

Ja, nu kan du spara med rent samvete, **utan spekulation**, **utan bonusar** till direktörer, **utan vinster** till bankägare. ETC har tagit fram en lösning för dig som vill spara och samtidigt göra världen lite renare.

ETC SOL är vårt bolag som tar in pengar från allmänhet och förvandlar dem till säkra solceller. Fram till idag har vi tillsammans fått upp över 800 000W solceller genom att 900 personer lånat ut 10 000 kr eller mer och fått 3% i årlig ränta på solsparandet.

Nu tar vi det här ett steg vidare. Nu kan du spara i sol men

med statlig insättningsgaranti i grunden. Det betyder lägre ränta (1%) men du kan sätta in upp till 800 000 kr med bankgaranti i grunden.

Ett sätt för dig som har mycket pengar på andra banker och vill att de ska användas bättre. Ja, du kan självklart också månadsspara i solcellerna!

Välj det solsparande som passar dig bäst!

Spara i ETC SOL med statlig insättningsgaranti och med 1% i ränta. 3 månaders uppsägningstid på sparatet. Eller spara i ETC SOL med 3% i ränta utan statlig insättningsgaranti. 3 månaders uppsägningstid.

Mejla etcsol@etc.se så skickar vi mer information.

ETC Sol

Marcus Priftis kommer i höst ut med boken "Det otäcka könet".

"MAN BLIR EN ENSAM JÄVEL"

MARCUS PRIFTIS OM MANSROLLENS KONSEKVENSER

BOK I höst utkommer författaren Marcus Priftis med boken Det otäcka könet – en analys av mansrollens konsekvenser.

– Mansidealet är inte konstruerat för att göra män lyckliga, utan för att behaga makten, säger Marcus Priftis.

Marcus Priftis har semester, men tar sig ändå tid för en intervju i hemtrakterna i Årsta i Stockholm, mellan blöjbyten och inköp av babysitter. Boken blev klar lagom till andras dotterns födelse, vilket var perfekt. Marcus vill inte låta föräldraskapet stå tillbaka för jobbet.

Att vara en närvarande far är en grundpelare i det nya mansidealet som växt fram sedan 1970-talet, vid sidan av den dominerande mansrollen.

– Det gamla mansidealet kännetecknas av fem olika principer: man ska vara framgångsrik, självgående, lojal och inte backa för konflikter samt inte vara en fjolla.

I boken beskriver han hur dessa principer lärs ut och hur de verkar på jobbet, fritiden och hemma. Han beskriver också det moderna mansidealet som existerar parallellt med det gamla machoidealet.

– Enligt det ska en man vara jämställd, visa känslor och vara en närvarande far. I en rapport uppger yrkeskriminella män som det viktigaste skälet för att byta karriär att de vill vara närvarande fäder. Även det nya mansidealet är en stark norm som fått brett genomslag.

Konkurrerande normsystem

Enligt Marcus Priftis slits dagens svenska män mellan dessa båda diametralt motsatta normsystem. Ett sätt att hantera det är att upprätta frizoner.

– Fotbollsläktaren är en sådan frizon. Jag går själv på fotboll och det är uppenbart att samma person som står där och skriker "jävla fitta" till domaren vet att det ordet är okej just där, men ingen annanstans.

Att slitas mellan olika norm-

system är inte unikt för just manlighet.

– Ta den moderna medelklassen. De ska vara miljömedvetna, samtidigt som det är status att flyga till Thailand på vintern. Det ska vara köttfri måndag, men det är ändå pulled pork som gäller. De flesta slits mellan olika normsystem, säger han.

Själv upplever han konflikten mellan gamla och nya mansnormer starkast när det gäller framgång.

– Att vara en närvarande far och samtidigt försöka slå sig fram i mediavärlden, är inte lätt. Den motsättningen känner jag av.

Frigörelse att bygga relationer

Det gamla, dominerande mansidealet är byggt för att passa det rådande ekonomiska systemet.

– Produktionsförhållandena styr vilka ideal som dominerar. Det var heller ingen slump att det nya idealet dök upp på 70-talet med en utökad tjänstesektor och fler kvinnor i produktionen, säger han.

Män har mycket att vinna

på att skrota det gamla idealet och vara mer jämställda, menar han.

– Det gamla mansidealet är inte konstruerat för att män ska vara lyckliga. Det är konstruerat för att de ska behaga makten. Männerna ska vara en kugge i produktionsmaskineriet i fredstid och i krigsmaskineriet i krigstid, säger han.

Det är också ett härskarideal som långt ifrån passar alla, menar han.

– Visst, majoriteten av de som sitter i företagsledningen är män, men det är majoriteten av de som sitter på parkbänken också, säger han.

– Det finns en frigörelse i att bygga relationer istället för försäljningsorganisationer. Det de flesta män ångrar på dödsbädden är att de jobbade för mycket. Mansidealet leder inte till lycka, det leder till att man blir en ensam jävel, säger Marcus Priftis.

Karin Holmberg

karin.holmberg@etc.se
0706-03 57 19

Labyrint.

Antisemitiska inlägg från hip hop-artist

■ Jacques "Jacco" Mattar, medlem i hip hop-gruppen Labyrint, hamnade i hetluften i förra veckan. Enligt Dagens Nyheter hade artisten publicerat en bild på sitt Instagramkonto, där han påstod att terrororganisationen Islamiska staten är skapad av sionister och USA. Jacques Mattar anklagade även medierna för att blunda för terrororganisationens attacker, vilket även det skulle ha berott på sionisternas inflytande.

– När man talar om att medierna ägs och styrs av judar så rör det sig om klassisk antisemitisk retorik och att judar skulle ligga bakom Islamiska staten låter sjukt, säger Willy Silberstein, ordförande för Svenska kommittén mot antisemitism, till Dagens Nyheter.

6,8

... miljoner kronor. Så mycket pengar kräver ett flygbolag av rapparen Lil Wayne, eftersom han inte har betalat för sitt privatjet.

F.d. kommunalråd mot graffitisanering

■ En gångtunnel i Luleå sanerades från graffiti. Men nolltoleransen mot graffitin gick kanske lite väl långt. I gångtunneln fanns en gatukonstmålning som kommunen själv beställt och betalt för 1991. Nu sågar det tidigare kommunalrådet Karl Petersen agerandet.

– Man har förstört ett konstverk, vilket inte ska kunna ske. Att slå vakt om kulturen och konsten är viktigt. Sådant som är skapat av konstnärer ska man vara väldigt rädd om, det här är ett jättemisstag, säger han till SVT Nordnytt.

27 400

• Så många besökte festivalen Way out west i Göteborg i lördags.

OVIKTIGT VETANDE

En elefantsnabel kan rymma mer än 15 liter vatten.

I New York behövs ett särskilt tillstånd för att hänga kläder på en tvättlina.

Får du ej hinka bärs ur i St Louis.

I amerikanska St Louis är det olagligt att dricka öl ur en hink.

Har vi missat några oviktiga saker som har hänt i veckan? Hör gärna av dig med tips till dagens@etc.se

6	7	4	6	8	5	3	2	1	9
1	6	2	4	2	7	6	3	7	8
4	7	6	9	2	1	5	8	3	3
9	8	6	3	9	8	6	2	7	4
3	6	5	8	7	2	7	2	1	4
2	8	9	1	4	6	3	7	5	9
6	1	4	2	8	3	7	5	9	8
5	3	8	4	9	7	1	2	6	7
9	2	7	6	1	5	4	3	8	8

6	7	4	8	2	5	1	3	9	6
5	2	9	3	1	7	6	8	4	4
8	1	3	4	9	6	2	5	7	8
9	6	2	5	3	4	7	1	8	5
3	4	8	2	1	7	1	9	5	6
1	5	7	9	6	9	8	3	4	2
2	3	5	5	6	4	6	9	8	7
7	8	6	4	2	1	5	1	9	3
4	9	1	7	8	3	5	2	6	9

Illustration: Ulf Lundkvist

SUDOKU

Lätt

	2	7			5	4		8
	3			9	7			6
				3	7			
				4		3		5
3								4
7		1		3				
		6	9					
8			7	6				9
1		2	3			6	4	

Svår

4					3	5		6
7	8			5	2			
		5			9	8		
	5	7	9		8			
			7					
			5		4	7	1	
		3	4			2		
			3	1			8	4
6		4	8					9

KLART JAG VILL PRENUMERERA!

DAGENS ETC ÄR DEN NYA DAGSTIDNINGEN I SVERIGE.

Ja, jag vill prenumerera på Dagstidningen ETC för 199 kronor i månaden.

Jag väljer autogiro Jag väljer faktura Helår Halvår Kvartal

NAMN _____

ADRESS _____

POSTADRESS _____

TELEFON _____ MEJL _____

ETC
BETALAR
PORTOT

ETC Svarspost
110 216 400
110 04 Stockholm

FELIX OCH DET STORA UPPRORET av Jan Löf

TRE GREKER av Lena Acebo

FÖRSAMLINGEN av Thomas Olsson

Fortsättning följer.

KOMMENTARER FRÅN FACEBOOK

Torget som försvann

■ Brotorget i Bollnäs såldes billigt – blev en grusöken istället för en galleria. I söndags berättades historien i en P1-dokumentär.

Jan Franzén

Detta är vardag i de flesta kommuner. I Bollnäs fanns i alla fall ett bygglov. Lätt att få en uppfattning att detta är ett exempel på ett panikbeslut i en avfolkningskommun - inte alls - så här ser det ut överallt.

Helen Sipinen

Så här blir det när kommunerna subventionerar företagen i hopp om fler jobb. Låter dem köpa hetaste marken för en spottstyver osv. I Flen sålde man folkets eget torg där man hade cirkusar och bakluckeloppis till Netto.

Ewa Sandberg

Det är knappast den sista förlorade kronan för kommuninvånare runt om i landet. Sen vi gick in i ekonomismens tidevarv har många idiotiska affärer skett med VÅRA tillgångar.

Svante Ekholm Lindahl

Torget hade en tid sloganen "Sveriges närmaste öken"...

Stockholms stad

– skyldiga till miljöbrott?

■ Staden har under sommaren påbörjat anläggningsarbeten i projektet Nya Slussen utan tillstånd. Nu anmälas staden till miljöförvaltningen för misstanke om miljöbrott.

Martha Nelson

Byggstart är ett juridiskt begrepp och får inte inledas innan alla detaljer kring bygget är klara och klubbade. Bussterminalen får inte byggas. Miljödomen är inte klar. Vad är det som är klart egentligen? Varför struntar staden i vedertagna juridiska begrepp?

Carina Lundström

Men är det inte så här väldigt ofta? Tänker på klocktornet, Norra stationsområdet, Nuon, kärnkraften, F-kassan ... Listan kan göras längre. Som medborgare blir man ju gråtfärdig av vanmakt och ger lätt upp kampen mot de myndigheter och domstolar som kör över en. Det är så fräckt.

Kurt Wicke

Det gäller ju att skapa fullbordade fakta. Klassiskt knep i svensk politik, speciellt om man är rädd att folket har en annan uppfattning.

Samiel och Mihret ska utvisas

– till fel land

■ Barnen kommer från Eritrea – nu utvisas de till Etiopien där ingen familj väntar.

Cecilia Svensson

Inhumant värre. Är medmänsklighet en kappa man tar av sig när man kommer till jobbet på morgonen som anställd på Migrationsverket?

Gunnar Palmgren

Och Sverige påstår sig stödja barnkonventionen?

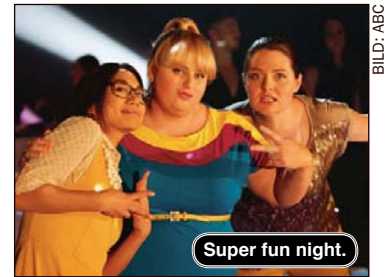
Kristina Träcklare

Jag blir fly förbannad över myndigheternas nonchalans mot människor, då speciellt barn. Låt dem stanna.

GÖR SOM ÖVER 33 000 ANDRA OCH GILLA DAGENS ETC PÅ FACEBOOK

FACEBOOK.SE/ETCTIDNINGARNA

TV & RADIO TISDAG 12 AUGUSTI

SVT1

- 06.00 Rapport
- 06.05 Sportnytt
- 06.20 Sverige idag sommar
- 06.30 Rapport
- 06.40 Godbitar ur
Gomorron Sverige
- 06.55 Gomorron Sverige
- 10.00 Folkraceprinsessorna
- 10.30 Folkraceprinsessorna
- 11.00 Jobbdebatten
- 12.30 Trädgårdsmåndag
- 13.30 The Insider
- 14.30 Kalla krigets fordon
- 14.40 Nyordning på Sjögårda
- 16.05 Gomorron Sverige
sammandrag
- 16.35 The school
- 17.25 Fett, fusk och frosseri
- 17.55 Sportnytt
- 18.00 Rapport
- 18.10 Regionala nyheter
- 18.15 Simply Italian
- 18.40 I brandbil till Mongoliet
- 19.10 Kulturnyheter
- 19.20 Sverige idag sommar
- 19.30 Rapport
- 19.52 Regionala nyheter
- 20.00 Allsång på Skansen

- 21.00 Unge kommissarie
Morse
- 22.30 Rapport
- 22.35 Hajen
*Amerikansk skräckfilm från 1975.
Klassisk badterror i regi av Steven
Spielberg. Medv: Richard Dreyfuss,
Robert Shaw, Roy Scheider.*
- 00.35 Uppdrag granskning
- 01.35 Kulturnyheter
- 01.45 Mrs Brown's boys
- 02.15 Hjem

SVT2

- 10.00 SVT Nyheter
90 sekunder
- 11.00 SVT Nyheter
90 sekunder
- 12.00 SVT Nyheter
90 sekunder
- 13.00 SVT Nyheter
90 sekunder
- 13.05 En askungesaga
- 14.00 SVT Nyheter
90 sekunder
- 14.05 Grön glädje
- 14.30 Deadly 60
- 15.00 SVT Nyheter
90 sekunder
- 15.05 Världens historia
- 15.55 Galen i kossor
- 16.00 Rapport
- 16.05 Work of art
- 16.50 Minnenas television
- 17.40 Nyhetstecken
- 17.50 Uutiset
- 18.00 Oddasat
- 18.05 Världens historia
- 18.55 Galen i klänningar
- 19.00 Vem vet mest?
- 19.30 Deadly 60
- 20.00 Året var 1960
- 21.00 Aktuellt
- 21.23 Regionala nyheter
- 21.30 Sportnytt
- 21.45 Uncle
- 22.15 Nurse Jackie
- 22.45 Korrespondenterna
- 23.15 Fame - året på Juilliard
- 23.45 624 brev från min far
- 00.15 En utlandsfinländare
berättar
- 00.45 24 Vision
- 01.00 Rapport
- 01.05 24 Vision
- 01.10 Västerbottensnytt
- 01.17 24 Vision
- 01.20 ABC
- 01.27 24 Vision
- 01.30 Rapport
- 01.35 24 Vision
- 01.40 Sydnytt
- 01.47 24 Vision
- 01.50 Värmlandsnytt
- 01.57 24 Vision
- 02.00 Rapport
- 02.05 24 Vision
- 02.10 Nordnytt
- 02.17 24 Vision
- 02.20 Mittnytt
- 02.27 24 Vision
- 02.30 Rapport
- 02.35 24 Vision
- 02.40 Gävledala

TV3

- 06.00 Top model
- 06.55 Nanny
- 07.25 Alla älskar Raymond
- 07.55 Jims värld
- 08.25 Pretty little liars
- 09.20 Våra bästa år
- 10.10 Tough love
- 11.00 Project runway
- 12.00 Hell's kitchen
- 13.00 The real housewives
of Orange county

- 14.00 Lyxfällan
*Svensk livsstilserie från 2009. Pias
vansinniga köpvanor har fångat
henne i en rosa värld av prylar och
skräp. En värld som håller på att
rämma sedan skuldberget vuxit och
hon dessutom varslats på jobbet.
Men Pia vägrar inse hur illa situatio-
nen verkligen är.*
- 15.00 Project runway
- 16.00 Top model
- 17.00 The real housewives
of Orange county
- 18.00 Vanderpump rules
*Amerikansk realityserie från 2014.
Jax skaffar en tatuering med Stassis
namn för att visa sin kärlek. Men en
romantisk middag resulterar i bråk
när Stassi avslöjar att det finns en
annan man i hennes liv.*
- 19.00 How I met your mother
- 19.30 How I met your mother
- 20.00 Kniven mot strupen
*Svensk realityserie från 2012.
Brännebrona gästis utanför Marie-
stad är en av Sveriges få byggnader
i amerikansk space age-stil från
1950-talet. Men om arkitekturen
andas rymdålders framtidsopti-
mism är hoppet inte lika stort för
den skuldtyngda krögaren Erland.
Alexander Nilson bestämmer sig för
att omvandla kroger till en klassisk
amerikansk diner. Drömmen är
att uppnå krogens glansdagar på
1960-talet då 15-20 bussar om
dagen stannade vid Brännebrona.*
- 21.00 Navy CIS
- 22.00 Intelligence
- 23.00 Intelligence
- 00.00 Sex and the city
- 00.35 Sex and the city
- 01.10 Navy CIS
- 02.10 Navy CIS

TV4

- 04.15 Glamour
- 05.50 Nyhetsmorgon
- 10.00 Friidrott
- 14.05 Holiday home
sweet home
*Brittisk livsstilserie från 2012.
Avsnitt 20 av 20. Om några av
Storbritanniens bästa semesterhem.
Sommaren är en hektisk period för
ägarna och här besöker man flera
olika typer av semesterboende i alla
prisklasser.*
- 15.05 House
- 16.00 Sommar med Ernst
*Svensk inredningsserie från 2010.
Säsong 3. Avsnitt 7 av 8. Den stora
platån bredvid hyttan ska bli en
uteplats. Ernst åker på utflykt för att
leta efter lokala specialiteter och sen
är det dags för grillafton på den nya
uteplatsen.*

- 17.00 Friidrott
- 22.00 Nyheterna
- 22.05 Nyheterna
med ekonomi
- 22.30 Lokala nyheter
- 22.35 Sporten
- 22.50 Väder
- 23.00 Brottskod - försvunnen

- 23.55 Borgias
*Kanadensiskt drama från 2011.
Säsong 1. Avsnitt 2 av 9. Påve
Alexander installerar sin älskarinna i
palatset samtidigt som hans fiende
gaddar ihop sig mot honom. De har
ett kraftfullt vapen mot honom, ett
vitne till hans utomäktenskapliga
eskapader.*
- 01.00 House
- 02.00 Medium
*Amerikansk dramaserie från
2009-10. Säsong 6. Avsnitt 21. En
djurrättsaktivist som arbetar under
täckmantel på en farm försvinner
plötsligt och Allison får i uppdrag
att ta reda på vad som hänt. Hon
upptäcker att en av farmens grisar
kan vara nyckeln till den försvunna
kvinnans öde. Joe fyller år och han
får en speciell present av Marie.*
- 02.55 A gifted man

KANAL 5

- 06.00 Britain's best dish
- 06.50 Kära Susan
- 07.15 Frasier
- 07.40 The middle
*Amerikansk komediserie från
2010. The math class. Frankie går
i närmkamp med Bricks lärare, miss
Rinsky, när sonen får underkänt
på ett matteprov. Men miss Rinsky
kräver att Frankie och Mike ska testa
sina egna matteknuskarer.*
- 08.30 Sjunde himlen
- 09.25 Grey's anatomy
- 10.20 Private practice

- 11.15 Desperate housewives
- 12.10 Extreme couponing
- 12.40 Ellen DeGeneres show
- 13.35 The bachelor
- 14.35 Vänner
- 15.05 One Tree Hill
- 16.05 Private practice
- 17.00 Grey's anatomy
- 18.00 The middle
- 18.30 Mike & Molly
- 19.00 Vänner
- 19.30 The Big bang theory
- 20.00 Hart of Dixie
- 21.00 Mom
- 21.25 Trophy wife
*Amerikansk komediserie från
2013. Bert belönas med en fest
efter att ha läst hundra böcker.
Kate försöker bli vän med de andra
fotbollsmorsorna och blir bedrövad
när hon får veta varför de har undvi-
kit henne. Warren och Hillary tävlar
om en ny vän.*
- 21.55 Mixology
- 22.25 Super fun night
- 22.55 The Big bang theory
- 23.20 Body of proof
*Amerikansk kriminalserie från 2011.
Megan kliver åter in i den fina värld
som hon en gång tillhörde när en
stor tidningsredaktör hittas död på
sin herrgård. Megan accepterar sin
mors inbjudan till en social tillställ-
ning med baktanken att konfrontera
en misstänkt.*
- 00.20 CSI
- 01.20 The walking dead
- 02.35 Ett fall för Dalzie

TV6

- 06.00 Just shoot me
06.30 Stargate Atlantis
07.25 Spin city
07.50 The exes
08.20 Jims värld
08.50 Jims värld
09.15 Våra värsta år
09.45 Våra värsta år
10.15 Community
10.45 Simpsons
11.15 Simpsons
11.45 Stargate SG-1
12.40 Stargate Atlantis
13.35 Seinfeld
14.05 Seinfeld
14.35 Simpsons
15.05 Simpsons
15.35 Family guy
16.00 Family guy
16.30 Scrubs
17.00 Scrubs
17.30 Anger management
18.00 How I met your mother
18.30 How I met your mother
19.00 Family guy
19.30 Family guy
20.00 Simpsons
20.30 Simpsons
21.00 Bad boys
Amerikansk actionkomedi från 1995 i regi av Michael Bay. Med Will Smith, Martin Lawrence och Téa Leoni.
23.25 Scrubs
23.55 Scrubs
00.20 How I met your mother
00.50 How I met your mother
01.20 Anger management
01.50 Seinfeld
02.15 Seinfeld
02.40 The exes

KUNSKAPSKANALEN

- 16.00 Hav tröst - ett samtal om Östersjön
17.10 Hur vi motionerar hjärnan
18.00 Mutor och skandaler
Falska fakturor på miljonbelopp, slappa tjänstemän och brottslingar i villaförorterna. Om det berättar skattebrottsutredaren Michael Hoffstedt, som tillsammans med åklagare och poliser nystar upp den stora brottshärvan Spårvägsutredningen i Göteborg. Medverkar gör även Inga-Britt Ahlenius, gästprofessor på Handelshögskolan.
19.00 En bok, en författare
19.20 Marina mysterier
19.40 Hemma på slottet
Svensk reportageserie. Avsnitt 1 av 4. Piper på Ångsö. Slakten Piper har varit knuten till Ångsö slott utanför Västerås i över 300 år.
20.10 Föds vi verkligen goda?
Brittisk vetenskapsfilm från 2012. När vi lärt oss att fråga spädbarn på deras eget språk om vad de tänker får vi många nya svar. Fram träder bilden av små moraliska varelser. Redan tre månader gamla bebisar kan skilja en elak utter från en snäll.
21.00 Studio natur
21.30 Gerillaodlarna
22.00 Livet är en tågresa
Reportageserie från 2012. Avsnitt 2 av 7. Taiwan. Filmaren Robert Hof och sonen Erik reser med tåg genom Taiwan. De möter resenärer som berättar om vardag och livsvillkor, om religion och synen på familjeband. Unga taiwaneser berättar om hur de ser på framtiden och på landets förhållande till Kina.
22.50 Latinamerikaner i USA

TV4 FAKTA

- 06.00 Lisa Lings Amerika
07.00 Lysande utsikter?
08.00 Landsbygdsakuten
09.00 Medicinskt fokus: Fobier
Amerikansk dokumentärserie från 2005. Om spindelfobi.
09.30 Medicinskt fokus: Fobier
Om stark rädsla för råttor och möss.
10.00 Stampen i Las Vegas
10.30 Stampen i Las Vegas
11.00 SOS
14.00 En sjuksköterskas verklighet
15.00 SOS
16.00 Snuskjägarna
16.30 Snuskjägarna
17.00 Frontline crime
18.00 De omisstänkta
19.00 Kvinnor som mördar
20.00 Rysslands extrema fångelser
Fransk dokumentär från 2013. Dokumentären går in i detalj på de ryska fångelsemurarna och avslöjar en brutal värld där fångarna lever under förfärliga omständigheter. Hemliga inspelningar från fångelser tillsammans med intervjuer av fångvårdare och fångar visar en häpnadsväckande bild av hur Ryssland behandlar sina kriminella.
21.05 Ondskan i vitögat
22.00 Kalla mord - chans till rättvisa
23.00 48 avgörande timmar
00.00 Kvinnor som mördar
01.00 Frontline crime
02.00 Mord på engelska landsbygden

DISCOVERY

- 06.00 Så görs din mat
06.25 Dual survival
07.20 Mythbusters
08.15 Savage family diggers
08.40 Auction hunters
09.05 Wheeler dealers: Top 5
10.00 Femmans växel
11.00 Förklaring följer
11.30 Innovation nation
12.00 Naked and afraid
Två team av survivalister placeras i olika delar av samma djungel där de ska överleva 21 dagar utan mat, vatten eller kläder. Klarar de utmaningen?
13.00 Tanked
14.00 Savage family diggers
14.30 Auction hunters
Killarna får ett kyligt mottagande på en sluten auktion i New Jersey där de hittar en gammal lerduvekastare och en gammal vagn. Vad är de värda?
15.00 Kontrollerat kaos
16.00 Förklaring följer
16.30 Toy hunters
17.00 Femmans växel
18.00 Wheeler dealers
19.00 Mythbusters
20.00 Gold rush
21.00 Gold divers
Säsongen har nått halvvägs och vissa av muddrama har svårt att göra en vinst. Kaptenen utmanas av trotsiga män och alla relationer sätts på prov.
22.00 Dödlig fångst
23.00 Dödlig fångst: Legend of the northwestern
00.00 Upp i det blå
00.30 Upp i det blå
01.00 Gold divers
02.00 Dödlig fångst

RADIO

- P1**
07.32 Ekonomieko 07.36 Nyheter från Vetenskapsradion 07.39 P1-morgon 07.46 Kulturnytt 07.55 Land- och sjöväder 07.59 P1-morgon 08.00 Morgoneko 08.15 P1-morgon 08.30 Ekonyheter 08.32 Ekonomieko 08.36 Nyheter från Vetenskapsradion 08.41 P1-morgon 08.54 Kulturnytt 08.59 P1-morgon 09.00 Morgoneko 09.14 Unga Radioteatern 09.30 Ring P1! 10.00 Ekonyheter 10.03 Kropp & Själa 10.55 SR Minnen 11.00 Ekonyheter 11.03 Tendens 11.35 Radioföljetongen 12.00 Tolvslaget 12.00 Dagens dikt 12.05 Ekonyheter 12.07 Meddelandetid 12.10 Vetandets värld 12.30 Luncheko 12.55 Land- och sjöväder 13.00 Sommar i P1 14.30 Tak över huvudet 15.00 Ekonyheter 15.03 Radiosporten 15.04 Carlqvist i P1 15.45 Dagens Eko 15.55 Sjöväder 16.00 Studio Ett 16.45 Dagens Eko 17.00 Studio Ett 17.45 Dagens Eko 18.00 Utrikeskrönika 18.07 Kulturnytt 18.15 Kulturradion special 19.00 Ekonyheter 19.03 Vetenskapsradion 19.35 Radioföljetongen 20.00 Ekonyheter 20.03 Tendens 20.35 Klassikern 20.45 Ring P1! 21.00 Ekonyheter 21.03 UR Barnministeriet 21.37 Kulturnytt 21.45 Tankar för dagen 21.50 Land- och sjöväder 22.00 Ekonyheter 22.10 Radiosporten 22.12 Sommar i P1 23.40 Vetandets värld

- P2**
06.50 Klassisk morgon 07.30 Klassisk morgon 08.00 Ekonyheter 08.02 Klassisk morgon 08.54 Kulturnytt 09.00 Ekonyheter 09.02 Klassisk morgon 10.00 Ekonyheter 10.03 Klassisk förmiddag 13.00 SR på persiska 13.30 SR på romani 14.00 SR på kurdiska 14.30 SR på arabiska 15.00 SR på engelska 15.30 Nyheter 15.35 Geasse Rádío 16.00 Sisu-uutiset 16.10 Studio Sisu 16.50 Roketti 17.00 Lexsommar 18.07 Kulturnytt 18.15 Lexsommar 19.00 Ekonyheter 19.03 P2 Live 22.00 Musik mot midnatt

- P3**
07.30 P3 Nyheter 07.32 Morgonpasset i P3 08.00 P3 Nyheter 08.04 Morgonpasset i P3 08.30 P3 Nyheter 08.32 Morgonpasset i P3 09.00 P3 Nyheter 09.03 Morgonpasset i P3 10.00 P3 Nyheter 10.02 P3 med Sofie Nustad 11.00 P3 Nyheter 11.02 P3 med Sofie Nustad 12.00 P3 Nyheter 12.03 Valfestival 13.00 P3 Nyheter 13.01 Partiledarutfrågning 14.00 P3 Nyheter 14.02 Valfestival 15.00 P3 Nyheter 15.02 Valfestival 16.00 P3 Nyheter 16.06 Tankesmedjan 17.00 P3 Nyheter 17.06 Tänk till 17.30 Musikguiden i P3 17.59 Radiosporten 18.00 P3 Nyheter 18.03 Musikguiden i P3 19.00 Ekonyheter 19.03 Musikguiden i P3 20.00 Ekonyheter 20.03 Radiosporten 20.06 Musikguiden i P3 20.30 Musikguiden i P3 21.00 Ekonyheter 21.03 Musikguiden i P3 21.30 Musikguiden i P3 22.00 Ekonyheter 22.03 Musikguiden i P3 23.00 Ekonyheter 23.07 Ligga med P3

Hajen

SVT1 kl 22.35

■ Många är vi som traumatiserats av filmen "Hajen". Detta mästerverk från 1975, signerat Steven Spielberg. I våras när nyheten spreds att vithajen är på väg att migrera mot våra bredgrader var det bilder från filmen som snurrade runt i det allmänna medvetandet. Men som många rädsior var reaktionen irrationell. Vithajar finns redan i Medelhavet, där har ingen attack skett – någonsin. Risken att bli biten av vithaj är mycket mindre än risken att träffas av blixten.

DAGENS TV-TIPS

SAPIYAT MAGOMEDOVA, NORRA KAUKASUS.

VANJA CALOVIC, VÄSTRA BALKAN

MAGOMED MUTSOLGOV, NORRA KAUKASUS

XHENI KARAJ, VÄSTRA BALKAN

KRISTI PINDERI, VÄSTRA BALKAN

SIARHEI ANDROSENKA, ÖSTEUROPA

ANONYM, NORRA KAUKASUS

ANONYM, NORRA KAUKASUS

ANONYM, NORRA KAUKASUS

ANONYM, NORRA KAUKASUS

ANONYM, VÄSTAFRIKA

ANONYM, SYDOSTASIEN

NATALIA PROJECT UTRUSTAR MÄNNISKORÄTTSFÖRSVARARE MED ÖVERFALLSLARM. NÄR LARMET AKTIVERAS SKICKAS EN SIGNAL VIA GSM/GPS SOM ANGER EXAKT TID OCH POSITION. SIGNALEN SPRIDS ÄVEN VIA SOCIALA MEDIER. NATALIA PROJECT ANVÄNDER EN LARMTEKNIK SOM TILLHANDAHÅLLS AV PFO TECHNOLOGIES.

DESSA FARLIGA MÄNNISKOR HAR JUST FÅTT ETT TRYGGARE LIV

Om det finns något som skrämmer en diktatur eller förtryckarregim är det vanliga människor vågar stå upp, organisera sig och säga sin mening. Det som gör dem ännu räddare är insyn och öppenhet. Förtryck lever på tystnad.

I april lanserade vi Natalia Project, världens första överfallslarm för utsatta människorättsförsvarare. Genom detta projekt har människor som i sina länder betraktas som farliga och obekväma fått ett tryggare liv. Samtidigt har vi sänt en kraftfull signal till de regimer som förföljer och terroriserar dem.

När ett larm aktiveras skickas en signal med exakt GPS-position till Civil Rights Defenders i Stockholm och till en grupp kollegor i bärarens närhet som omedelbart kan skynda till undsättning. Kort därefter når informationen människor som dig och hundratusentals andra genom sociala medier.

Nu behöver vi din hjälp för att kunna utrusta fler med ett larmsystem som kan rädda liv. Visa ditt stöd genom att sms:a **NATALIA** till **72 980** – och följ Natalia Project på Facebook och Twitter så hjälper du oss att göra livet lite tryggare för dem som kämpar för våra mänskliga rättigheter.